

KORĖJOJE

Jau antra savaitė Korėjoje eina stiprios kovos, ypač "Baltojo Arklio" kalno apylinkėse. Kovos žiaurios, dažnai pasibai-giančios durtuvais. Tose kovose, neabejotinai, paliks savo gyvy-bes vėl nemažas skaičius ameri-kiečių bei kitų sąjungininkų.

Visi pripažįsta, kad komunis-tai, imanevraivę amerikiečius į nesibaigiančias derybas, kurios eina jau antri metai, tą laiką labai stropiai išnaudojo fronto sustiprinimui. Dabar tvirtinama, kad jei tada nebūtų įsileista į derybas, komunistų frontas bū-tų buvęs greičiau sulaužytas.

Negalima nepažinti, kad per tą laiką nieko nepadarė ir an-troji pusė. Šiandien jau viešai skelbiama, kad perorganizuota Pietų Korėjos kariuomenė jau galima vadinti tikra kariuome-ne. Apie 10 Pietų Korėjos ka-riuomenės divizijų jau aktyviai dalyvauja dabartinėse kovose. Tose kovose ji gerai pasizymėjo.

Sąjungininkų vadai teigia, kad iš dabartinių kovų komu-nistai nieko nelaimėsi, nes są-jungininkai esą gerai pasiruošę. Vienok, kraujas teka ir Korėjos karo delsimas veria naujas žai-das. Yra tvirtai manančių, kad Amerika ir sąjungininkai jau turi pakankamai priemonių Ko-rėjos karą greičiau užbaigti. Laikas jau seniai pribrendęs, gi komunistai tik tada suvaldomi, kada jie pajunta aiškia jėgą.

BEVEIK STAIGMENOS

Šią savaitę pasaulio spauda atkreipė dėmesį į tris įvykius, kuriuos vadina beveik staigme-nomis.

Pirma iš jų yra Čekoslovakijos kaip ir kariuomenės vado ge-nerolo Sartorioje nusizudytas. Esą, Čekoslovakijos karininkai ruošę naują perversmą, kuri agentai išaiškino, prasidėjo nau-ji suėmimai. Bet tikros žinios pasirodys vėliau. Galėjo būti ir eilinis Čekijos kariuomenės va-lymas, nes ir Čekoslovakijoje gyvenimas taip pat darosi nebe-jmanomas.

Antra staigmena, tai ameri-kietės Joan Hinton atsiradimas komunistų taikos kongrese, Pei-pingje. Ši moteriškė yra dirbusi prie atominių bombų. Ji dar vienas įrodymas, kad Ameriko-je, komunistų atžvilgiu tebėra labai daug netvarkos, kad šnipų ir išdavikų visur pilna.

Trečia staigmena pasirodė vo-kiečių laikraščiuose. Ten skel-biama, kad Hitlerio pavado-to-jas Borman esąs gyvas ir dir-bas Stalinui. Taip pat skelbiama, kad jis nuo 1938 metų jau buvęs Stalino šnipas.

GERAI SUTIKTI KOMUNISTAI

I Jungtinių Tautų sesija jau susirinko visi svarbiausieji at-stovai. Rusijos delegacija labai sustiprinta ir visi laukia naujų propagandinių kalbų ir žygių. I sesiją kol kas dar neatvyko Prancūzijos ir Anglijos užsienio reikalų ministrai. Jie atvyksią lapkričio mėn. pirmojoje pusėje.

Rusų delegacija, atvykusią į New Yorko uostą labai vykusiai sukūto piketuodami pavergtų kraštų tremtiniai. Jų tarpe da-lyvavo ir lietuviai. Rusų dele-gacijai vadovauja pats užsienio reikalų ministeris Vyšinskis ir Rusijos atstovas Anglijoje Grō-myko.

Rusų delegacijos gerai suor-ganizuotas piketas, kaip ten be-aikšintų Maskva, nuskambėjo per visą pasaulį, laikraščiuose pasirodė daug naujų nuotraukų, drauge ir naujų priminimų, kad didelė dalis pasaulio tebekenia Rusijos komunistų vergiją.

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

Neiškentė nepasakę pavergtiesiems

Sniečkus Maskvos suvažiavi-me užsipuolė generolą Eisenho-veį, kam jis "veltui-voja į lie-tuvių tautą", palaikydamas iš-laisvinimo viltį. Jis, komunistų generalinis sekretorius Lietuvoje, tariasi galįs lietuvių tautos vardu Kremliuje skelbti pasaū-liui, kad lietuvių tauta jokio iš-laisvinimo nelaukia ir kad nėra jokios jėgos, kuri pajęgtų Lie-tuvą išplėsti iš komunistų...

Kad taip Sniečkus kalbėjo, nėra nieko nuostabaus. Įdomu tik tai, kad iš viso apie tokį dalyką buvo viešai pakalbėta. Juk komunistams, šiaip ar taip, yra tikrai nemalonu, jei jų val-domieji iš kur nors gauna savo išsilaivsinimo vilčių pastiprinimo. Komunistams patiems labai gerai suprantama, kad visų lie-tuvių išsilaivsinimo vilčių dau-giausiai krypta į Ameriką. Ir jų interesas yra kaip tik sau-goti Lietuvos gyventojus nuo bet kokių žinių, kurios tas vil-tis gali palaikyti. Todėl jie ne-įsileidžia jokio laikraščio iš už-sienio (netgi savo tarnų leidžia-mos "Laisvės" ar "Vilnės"), todėl jie visokiomis priemonėmis stengiasi atgrasyti Lietuvos žmones nuo susirašinėjimo su užsieniais (ypač Amerika). To-dėl jie visokiomis priemonėmis stengiasi sutrukdyti užsienių, ypač Amerikos Balso radijo ži-nių klausymą.

Bet štai Sniečkus prasitarė viešiausioje vietoje, kad kandi-datas į Amerikos prezidentus kalba apie Lietuvos išsilaivsinimą. Jis nepasakė tiksliai, ką jis kal-ba, bet iš to, kas buvo pasaky-ta, be abejonės, Lietuvos žmonės darys išvadą, dar didesnę, ne-gu iš tikrųjų yra pagrindo da-ryti. Jęgū, jau Kremliuje viešai su Eisenhoweriu ginčijasi, jam atsiakirtinėja, tai kiekvienas ma-nys, kad generolas, turbūt, bus ką nors labai aiškiai apie Lie-tuvos išsilaivsinimą pasakęs...

KODĖL PRASITARĖ?

Galimas dalykas, kad komu-nistai patyrė, jog iš Amerikos Balso bei kitų užsienio radijo pranešimų Lietuvoje žmonės jau vistiek žino apie Eisenhowerio kalbas. O jeigu taip, tai, matyt, buvo nutarta, kad nebėra ko slėpti, o vėliau bandyti kaip nors atremti tuos pareiškimus, kaip nors sutramdyti tų žinių keliamas viltis... Nors Snieč-kus, yra bene vienintelis iš lie-tuvių kilmės komunistinių pa-reiškinių Lietuvoje, kurį galima laikyti ne marionete, o tikros ga-lios turinčia figūra, tačiau be Kremliaus viršūnių leidimo jis tos kalbos vistiek nebūtų galėjęs pasakyti. Taigi tikrumoje, tas prasitarimas eina tik per Snieč-kaus lūpas, bet iš paties Krem-liaus viršūnių. Kad Sniečkui bu-vo pavesta apie tai kalbėti, reiškia, kad jis tebeturi visišką Kremliaus valdovų pasitikėjimą.

TAI NEBE PIRMAS KARTAS

Komunistų leidžiamuose laik-raščiuose Lietuvoje jau ne kartą yra pasirodę straipsnių apie Amerikos rengiamą karui, ku-riuose net gana uoliai įrodinėja-ma, kad Amerika neturi kitokio tikslo, kaip tik sunaikinti So-vietų valstybę... Žinoma, visa-da tvirtinama, kad Amerikai tas niekados nepasiseks.

Anksčiau apie tai buvo ven-giama kalbėti, bet pastaruoju laiku, kada neapykantos Ameri-kai skatinamas pasidarė vienu iš svarbiausių komunistų veiklos uždavinių, jie nebeiškenčia ne-prasitarę apie Amerikos ginkla-vimąsi. Ta proga, žinoma, jie net per daug išpušiai nupasakoja apie Amerikos pasirengimus ka-rui.

Kokios įtakos tie papasakojimai gali turėti Lietuvos gyven-jams? Tiesioginio atsakymo į tą

klausimą čia negalime dabar turėti, bet galime vaizduotis, kokių jausmų skaitytūmėm tokius pranešimus, jei patys te-nai būtumėm. Kad tie straips-niai iš tikrųjų sukeltų neapy-kančią prieš Ameriką, kurios ko-munistai siekia, nepanašu. Grei-čiausiai visa tai žmonėms su-kelia tik vilčių, kad Amerika iš tikrųjų kažką rengia, kad iš tikrųjų ateina diena, nešanti laisvę... Iš vienos pusės, tai, be abejojimo, palaiko žmonių ištver-mę. Bet iš kitos — tai gal su-kelia ir perdėtų vilčių, sukelia didesnių įsivaizdavimų, negu tikrumoje tam yra pagrindo...

Kiekviena atveju, iš to, kad Maskva negali iškęsti neatsi-saukusi į Amerikoje pasigirstan-čius Lietuvos išsilaivsinimo bal-sus, rodo, jog net ir geležinė už-danga nėra visiškai standi. Pa-tys komunistai mato, jog pro ją žinios apie laisvojo pasaulio ga-voimą prasiskverbia.

Bolševikų keiksmuose, nu-kreiptuose prieš Ameriką, gana dažnai vartojamas toks standar-tinis sakiny: "Anglo-ameriki-niai imperialistai ir jų tarnai buržuaziniai nacionalistai". Be abejonės, Lietuvos žmonėms ne-reikia žodyno, kad jie suprastų,

Dwight David Eisenhower, respublikonų kandidatas į prezidentus, senesniai Lietuvos komunistų partijos sekretoriaus užpuolas už pažadus išlaisvinti pavergtuosius. Dwight D. Eisenhower yra 61 m. amžiaus, gimęs Denison, Texas valstybėje. Kildas iš vokiečių ir šveicarų ateivių.

kas yra vadinamas tuo "buržuazinių nacionalistų" vardu. Jiems aišku, kad iš šio sakinio kyšo bolševikų nervingumas ir nerli-mas dėl tebesančios lietuvių

veiklos laisvajame pasaulyje. Ir Lietuvos žmonės, jei ne iš kitur, tai bent iš to sužino, jog lietu-čiai "tenai" dar nėra pamiršę Lietuvos ir netyli dėl jos likimo.

Graikijoje per daug demokratijos?

Jau penkeri metai kaip Ame-rika teikia Graikijai pagalbos maždaug po 500 milijonų dolerių kasmet. Apie pusę tų pinigų skiriama karinėms Graikijos pa-jėgoms stiprinti, kita pusė — ūki-nio gyvenimo lygiui pakelti. Ir vis dėlto Graikija šiaandien tebė-ra kaip ir buvusi skurdžiausia lietuvių kraštas visoj šiaipus ge-ležinės uždangos esančioje Eu-ropeje. Čia ir kyla klausimas, ko-dėl gi net tokia didelė ūkinė pa-galba nepadaeda?

Amerikiečiai priėjo išvados, jog to nesisekimo priežastis esanti ta, kad Graikijoje... per daug demokratijos!

Kaip tai? Juk visiems iš vo-kiečių okupacijos išlaisvintiems kraštams buvo beveik prigrasy-ta — tik jau žiūrėkit, kad da-bar tvarkytumėtės demokratiš-kai! Graikija sugrąžino savo santvarkon visus demokratinės santvarkos požymius. Negi jie persistengė?

Ne, graikai nepersistengė. Tik jie, kaip Europoje įprasta, grįžo prie jiems jau iš seniau pažįsta-mos proporcinės rinkimų siste-mos, tokios, kaip ir Lietuvoje pirmutiniais nepriklausomybės metais veikė. Proporcinė sistema tam tikrais atžvilgiais yra gera. Ji pagrįstai laikoma demokra-tiškesne, negu mažoritarinė, vartojamoji Anglijoje ir Ame-rikoje. Proporcinė sistema ir ma-žoms politinėms grupėms leidžia pasireikšti, o mažoritarinė smul-kiąsias grupes tiesiog "užmuša".

Bet proporcinės sistemos be-veik neišvengiamas padarinys yra didelis partijų skaičius ir didelis frakcijų skaičius parla-mente. Dažnai nei viena frakcija negali sudaryti daugumos, o ir pastovias koalicijas sudaryti esi-ti sunku. Nuo to kenčia ir Fran-cūzija, o ypač kenčia Graikija, kadangi vargu kur kitur yra toks didelis partijų skaičius, kaip tenai.

Amerikiečiai, duodami Graiki-jai stambiają pagalbą, nori, kad ji būtų tikslingai naudojama. Bet kai krašto vyriausybė visą laiką laikosi "ant vištos kojos", dažnai keičiasi, svyruoja, negali planingai dirbti, tai ir pagalbos vaisiai lieka menki. Dėl to ame-rikiečiai ir priėjo išvados, kad su Graikija negerai: "per daug demokratijos"... Tad jie ir pa-tarė graikams: meskit tą pro-porcinę sistemą, įsiveskit mažo-ritarinę, tada gal išsirinksit pa-lamentą su aiškia dauguma, tu-rėsit vienokią ar kitokią, bet pastovesnę vyriausybę ir galėsit žmoniškiau tvarkytis.

Graikai iš pradžių pasipiktino tokiu patarimu, sakydami, kad tai yra kišimasis į vidaus rei-kalus. Bet paskui apsigalvojo ir ryžosi pabandyti patarimų pa-sinaudoti. Parlamentas tapo pa-leistas, bet prieš tai buvo priim-tas naujas rinkimų įstatymas, kuriuo įvedama mažoritarinė sistema. Tai bus įdomus bandymas. Netrukus paaiškės, kas iš to iš-eis.

Šis įvykis yra tam tikras pa-skatinimas ir mums, bent tiems, kurie nors laisvalaikį pagalvoja apie Lietuvos santvarką atėjus laisvei. Tas klausimas bus tik-rai aktualus, vistiek, ar bus pra-džioje laikinai pasilikta prie 1938 metų konstitucijos, kaip tai buvo numatyta Vliko 1944 m. deklaracijoje, ar būtų grįžta prie 1922 metų konstitucijos, kaip yra siūlymu, ar būtų skubotai priimta kokia laikinė konstitu-cija. Net ir numatydami pasi-likimą prie paskutiniosios kon-stitucijos, Vilkas įsakmiai pa-žymėjo deklaracijoje, kad rinki-mų įstatymai vistiek turės būti pakeisti jau prieš pirmuosius valdžios organų rinkimus. Vadi-nasi, ką ne ką, o rinkimų įstaty-mo projektą reikia turėti jau prieš išlaisvinimo dieną. Apie tai ne peranksti ir dabar galvo-

ti. O galvojant apie tai, neišven-giama ir apsispręsti, ar grįžti prie proporcinės sistemos, ar pa-galvoti apie mažoritarinę.

Reikia turėti galvoj (ir tikė-tis), kad be pašalinės pagalbos sunku bus atstatyti krašto ūkinį gyvenimą. Greičiausiai ir mūsų akys kryps į tą patį pagalbos šaltinį, kuris daug kam padeda. Ar nereikia pagalvoti ir apie tai, kad ir Lietuvoje gali susi-daryti panaši padėtis, kaip dabar Graikijoje, kada pagalbos šalti-nius pasakys: "Gera, vyručiai, kad tvarkotės demokratiškai, bet kažin ar tos demokratijos pas-jus ne per daug...?"

Mažoritarinė sistema daugelį gąsdina dėl to, kad, girdi, tada viena grupė paims valdžią ir ran-bą žmonės gaudavo tik javų ir tų nevisuomet būdavo, nes kol-chozas, atidavęs valstybei prie-vo, apmokėjęs skolas MTS už mašinų paskolinimą, pritrūkdavo sėklai.

1948-49 m. pragyvenimo standartas kaime buvo gana augštas. Žmonės švaistėsi pi-nigais ir maisto produktais, nes jų buvo perteklius. Pvz., už vieną darbo dieną, kasmet pas ūkinin-ką bulves, gaudavau 20 ir dau-giau rublių pinigais, visą dieną maitindav ir dar vakare duoda-vo 20 kiaušinių ir lašinių".

Nėra abejojimo, kad šis kla-usimas vienai ar kitai gali būti išspręstas tik Lietuvoje. Bet šiaandien Lietuvoje esantiems rū-pi kas kita ir jiems tenai nėra kada galvoti apie "tokius klau-simus, kaip būsimoji rinkimų sis-tema. Todėl nebūtų jokios nuo-dėmės, jei čia tik klausimai būtų apgalvoti ir būtų laiku pa-zengti net atitinkami konkretūs pastovumas nėra absoliutus, ir ji vienos, kartą rinkimus laimė-jusios, daugumos viešpatavimo neįmanoma.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

Maskvos laikraščiai praneša, kad prieš Komunistų Partijos visuotinį suvažiavimą, suvažia-vimus turėjo ir atskirų kraštų komunistų partijų atstovai. Lie-tuvoje toks komunistų partijos suvažiavimas įvyko rugsėjo mėn. paskutinėmis dienomis Vilniuje.

Komunistų partijos suvažia-vime Vilniuje dominavo rusai. Dažnas iš jų jau turėjo gražiai skambančią lietuvišką pavardę, nes per daug gi rėžia ausį, kada beveik visi augštesnieji parei-gūnai turi tik rusiškas pavardes. Taigi "nutarta" susilietuvinti...

Suvažiavime buvo iškritikuoti beveik visi augštesnieji parei-gūnai, pradedant Peleckiu ir Giedvila ir baigiant profesinėmis rašyto-jų, dailininkų ir muzikų organi-zacijomis. Esą, visi per švelnūs, visi dar tebeįtariauja "buržu-aziniams nacionalistams", rašy-tojai ir dailininkai nekuria nau-jų laikų kūrinių, neveda liau-dies į komunizmo pergalę...

Iš tų kalbų, kurios labai atsi-duoda kraujo ištroškusių plėši-ky šūkiams, galima numanyti, kad mūsų pavergti tautai bus neriami dar skaudesnės persekio-jimų kilpa.

Lietuvos komunistų partijos sekretorijate dabar yra — A. Sniečkus — CK sekretorius, V. Aronovas — antras sekretorius ir V. Niunka — sekretorius.

Bolševikai giriiasi, kad šiuo metu okup. Lietuvoje yra 37 ž. ū. mokslo tyrimo įstaigos, bandymų ir selekčių stotys, kad esą 400.000 mokinių, šiemet Kauno Medicinos Institutas iš-leido 216 jaunų gydytojų, kurių 30 pasiūti "dirbti į brolišką respubliką" (ar tik ne Sibire?), Kauno Politechnikos Institutą baigė 363 inžinieriai, 1949 m. Vilniuje atidaryta bibliotekinė technikumą šiemet baigė 34 as-mens (pirmoji laida), per 200 studentų "išvažiavo ekskursi-joms į Maskvą, Leningradą, Krymą", o "per 1.000 Kauno ir Vilniaus studentų buvo pareiškę norą skaityti paskaitas kol. ūkiuose ir MTS stotyse..."

Viena iš sugrįžusiųjų vokie-taičių. Lietuvoje gyvenusi tik 1948-49 m., o vėliau, iki grįžtant, Latvijoje, netoli Liepojos, tarp kitko, pasakoja:

"Kaimuose, iki kolchozų atsi-radimo, ūkininkai laikė ūkio dar-bininkus ir jiems per metus mo-kėdavo iki 400 rublių. Atsiradus kolchozams ir suvarius į juos visus ūkininkus, kolchozai nie-kam nemokėjo pinigais. Už dar-bą žmonės gaudavo tik javų ir tų nevisuomet būdavo, nes kol-chozas, atidavęs valstybei prie-vo, apmokėjęs skolas MTS už mašinų paskolinimą, pritrūkdavo sėklai.

1948-49 m. pragyvenimo standartas kaime buvo gana augštas. Žmonės švaistėsi pi-nigais ir maisto produktais, nes jų buvo perteklius. Pvz., už vieną darbo dieną, kasmet pas ūkinin-ką bulves, gaudavau 20 ir dau-giau rublių pinigais, visą dieną maitindav ir dar vakare duoda-vo 20 kiaušinių ir lašinių".

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: ENdicott 1-4486
Issued in Cleveland every Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter October 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: ENdicott 1-4486
Išleista Clevelande kas ketvirtadienį.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Registruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.00. Atsk. Nr. kainą 10 centų.

KAS ir KUR

• LRD susirinkimo nutarimu, asmenys, paaugę Literatūros Fondui ne mažiau kaip 100 dolerių, gauna Literatūros Mecenato vardą ir atitinkamą pažymėjimą. Tie pinigai eina literatūrinėms premijoms arba vargan patekusiems rašytojams paremti. Literatūros Mecenato vardą ir pažymėjimą jau gavo Prane Lapienė, gyv. Stony Brook, L.I., N.Y., paaugęsi \$100, ir šeši Venecuelos lietuviai: Jurgis Bieliūnas — 375 dolerių, Liudas Jablonskis 300 dol., Donatas Kikas 150 dol., Petrė Mikalauskienė 150 dol., Vladas Venckus 375 dol., Marius Zupkus — 150 dol.

• Visuotiniame rašytojų susirinkime LRD garbės nariu išrinktas Lietuvai didžiai nusipelnęs anglų rašytojas ir žurnalistas Ernest J. Harrison, 79 m., gyv. 19, Mornington Ave., West Kensington, LONDON, W. 14, England.

• Didžiajame New Yorke pradžios Liet. Enciklopedijos prenumeratorių rinkimui, nemažai lietuviškų vienetų Enciklopediją užsisako kolektyviai. Taip pat vyzdžiui, ją užsiprenumeravo "Voice of America", BALFO, Lietuvos Konsulato, "Free Europe" komiteto nariai ir kt.

• Lietuvių Enciklopedijos leidimo Philadelphiajioje yra gyvas susidomėjimas. Pirmieji prenumeratoriai buvo: kun. St. Raila, J. Švedas, B. Raugas, H. Kemeklis, prof. A. Jurskis, A. Gaigalas, Br. Dirmauskas, Vyt. Čepėnas.

• Knygos Bičiulių Klubas, kurį administruoja Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y., netrukus išleis L. Dovydeno apysaką "Per Klausčių ūlytę" ir Guy de Maupassant romaną "Moters širdis". Klubo nariai, įmokėję \$5.00, gauna naujų knygų už \$7.50.

• Senas lietuviškas knygas su- perka Gabija, 335 Union Ave.,

Brooklyn 11, N. Y., mokėdama augštas kainas. Ypač pageidauja James Nepr. Lietuvoje išleistas knygos.

• Free Europe Lietuvių Patariamoji grupė persikėlė į naujas patalpas. Dabartinis adresas: Lithuanian Consultative Panel, 4 West 57 St., Room 907, New York 19, N. Y.

• Lietuvos ūkio Atstatymo studijų komisija išleido savo darbų šeštąjį sąsiuvinį. Jame atspausdinta dipl. agr. B. Povilaičio studija "Duomenės ir pašarinės kultūros".

• Free Europe Lietuvių, Latvių ir Estų patariamiosios grupės išleido naują leidinį "Commonist Target: Baltic Youth".

• Romos radas kasdien transliuoja žinias lietuvių kalba 31 ir 49 metrų bangomis. Transiliacijų pradžia 12 val. 30 min, Romos laiku.

• Gydytojai Florijonas Tallat-Kelpša ir Eduardas Tallat-Kelpša atidarė medicinos ofisus Cicero, Ill.: 5002 West 16 St. ir 20 North Wacker Dr.

• Vyt. Gedrimas, Dirvos bendradarbis, ilgesnį laiką viešėjo Kanadoje. Apie Kanados lietuvių naujakurius jis sako, kad jie dar daugiau ir už Ameriką atvykusius pasinėję į nuosavybės įsigijimą.

• Rochesterio ALT skyrius šiomis dienomis ALT Centrai perdavė \$1,500 čekį, tuo būdu išpildydamas Rochesteriui numatytą kvotą piniginių vajeaus plane. Ši suma sudaro pajamas iš Vasario 16-tosios ir liūdnyų 1941 m. birželio mėn. įvykių Lietuvoje minėjimų.

• New Yorke susiorganizavo būrelis lietuvių remti vieną Vasario 16 mokinį. Būrelį sudaro: V. Abraitis, P. Ališauskas, inž. J. Alyta, V. Alksninis, inž. J. Butkus, St. Gudas, J. Gudaitis,

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

1. SPORTO KLUBŲ REGISTRACIJA

Atsižvelgiant, kad iki šio mėto Vyr. FASK-te tėra užsiregistravę tik 4-ri sporto klubai, skelbiama pakartotina lietuvių sporto klubų registracija. Visi sporto klubai veikia šiaur. Amerikos kontinente — U.S.A. ir Kanadoje, privalo registruotis Vyr. FASK-te iki š. m. lapkričio mėn. L.d. suteikiant apie save šias žinias:

- Klubo pilnas vardas ir adresas,
- Klubo valdybos narių pavardės, pareigos ir adresai,
- Klubo narių bendras skaičius, nurodant atskirai kiek vyrų, moterų, jaunių — aktyvių narių ir narių mėgėjų,
- Kultivuojamos sporto šakos, nurodant veikiančias sporto sekcijas,
- Apytikris lietuvių bendruomenės skaičius klubo veikimo ribose.

Registracijos žinias siųsti šiuo adresu: Ed. VENGIANSKAS, 6100 So. Peoria Ave., Chicago 21, Ill.

inž. K. Krulikas, J. Matekunas, J. Kiaunė, Dr. B. Nemickas, Dr. V. Paprockas, D. Penikas, V. Rastenis, A. Sals, K. Siliūnas, inž. V. Sidzikauskas, J. Sirusas, A. Sodaitis, P. Ulėnas.

• Lietuvių Kultūros Fondo, pasiskalbto dramo konkurso komisiją sudaro: Stasys Tamulaitis, Aloyzas Baronas, Stasys Pilka, Vytautas Valiukas, inž. Aldona Augustinavičienė. Dramos veiksmų įteikimo terminas 1952 m. gruodžio 31 d. Veikalai siunčiami šiuo adresu: J. Daugėla, 1863 W. 47 St., Cleveland 2, Ohio.

2. SPORTO APYGARDŲ SUDARYMAS

Administraciniais reikalais ir veikiančių liet. sporto klubų veiklai koordinuoti Vyr. FASK-te veikimo plotas nuo š. m. rugsėjo mėn. 20 d. paskirstomas į tris sporto apygardas:

I-Apygarda apima — JAV vidurio kraštus (Illinois, Michigan, Ohio, Indiana, Wisconsin, Iowa, Nebraska, Minesota);

II-Apygarda — apima Atlanto pakraščio valstybes Rytus (New York, New Jersey, Massachusetts, Connecticut, Pennsylvania, Maryland, Rhode Island, N. & S Carolina ir Virginia);

III-Apygarda apima Kanadą.

Besiplečiant lietuviškos kolonijos Ramiojo Vandenyno pakrantėje bus sudaryta ir IV-jį apygardą apimanti California ir kitas Vakarų valstybes.

3. PADEKA

Clevelando Lietuvių bendruomenė, II-jų sportinių žaidynių organizaciniam komitetui ir Clevelando Lietuvių sporto klubui "ZABUT" Vyr. FASK-tas turi garbę išreikšti nuoširdžią padėką už trūšą ir visokeriopą paramą ruošiant II-sias šiaur. Amerikos Lietuvių sporto paldynes. Clevelando lietuviai pilnai užsitarnavo pagarbos už lietuviškų sporto tradicijų palaikymą ir tęsimą.

4. 1953 M. SPORTO ZAIDYNĖS

III-sios šiaur. Amerikos Lietuvių sportinės žaidynės įvyks 1953 m. rudenį Chicagoje. Žaidynių metų bus prarastos šios varžybos: krėpšinis, tinklinis, futbolas, stalo ir lauko tenisas, plaukymas ir lengv. atletika.

Vyr. FASK-tas

ISRINKIT

WILBUR H. BREWER

KANDIDATAS Į VALSTYBES ATSTOVUS

RESPUBLIKONŲ TIKETAS

LAPKRIČIO 4, 1952

Gerai pasiruošęs ir turi galimybę geram patarnavimui.

IS DETROITO

REMIA GUBERNATORIŲ WILLIAMS

Detroitė yra susidariusi komitetas į gubernatorių vėl remti Williams. Komiteto pirmininku yra J. Kowalski. Nariais yra: M. Balčiūnas, A. Freeman, K. Siemaška, adv. Ch. Peter, A. Miks, W. Adam, Kydis, žemaitis, Padolskis ir P. Saladzius.

Gubernatorius Williams spalio 18 d. 8 val., jo garbei ruošiamam pobūvyje, Tuller Hotel, kalbės į detroitiečius. Pakviesimai gaunami pas komiteto narius. Tą pačią dieną 8:40 val. rub. Williams kalbės Amerikos Lietuvių Balso radio valandos metu. Kviečiami visi klausytis.

DETROITE "AMERIKA PIRTYJE"

Vietinis dramos kolektyvas "Alka", vadovaujamas aktorius J. Pusdešrio, baigia repetuoti ir spalio 26 d. (sekmadienį) 6 val. vakaro buv. Lietuvių svetainėje suvaidins tą linksmą komediją "Amerika Pirtyje".

Atsilankiusieji galės netik linksmiai pasijuokti, bet po to ir pasižokti. Bus ir turtingas bufetas.

BALF sk. maloniai kviečia visus atsilankyti ir gera nuotaika praleisti sekmadienio vakarą.

KORPORACIJŲ SAMBŪRIO NARIAMS CHICAGOJE

Liet. Taut. Korp. Sambūrio nariams Chicagoje pranešama, kad spalio 18 d. (šeštadienį) 6 val. vakare Lietuvių Auditorijos mažojo salėje, 3133 S. Halsted St. kviečiama sueiga. Visi Sambūrio nariai maloniai kviečiami sueigoje dalyvauti.

Sambūrio Valdyba

SVARBUS SUSIRINKIMAS PITTSBURGHE

Spalio 19 d., sekmadienį, 2:30 val. po pietų Lietuvių Piliečių salėje, 1723 Jane St., šaukiamas svarbus susirinkimas aptarti Bendruomenės steigimo klausimus.

Jau laikas mūsų apylinkėje geriau susiorganizuoti, nustatyti planus ir veikti, kad geriau patarnautumėm mūsų tautos reikalams.

Susirinkime kviečiami dalyvauti visi balandžio mėn. 6 d. užsirašiusieji.

Geresniems keliams saugesniems vieškeliams

Perrinkit...

ALBERTA S. PORTER

Jūsų

COUNTY INŽINIERIUM

II pasaulinio karo veteranas

X

ALBERT S. PORTER

ISRINKIT

Councilmanu

THOMAS A. McCAFFERTY

Kandidatas į

SERIFĄ

Respublikonų tiketu

LAPKRIČIO 4, 1952

Prityręs, todėl labai tinkamas

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratorais ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.
Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.
Brunonas Kalvaitis,
545 East Broadway.

Brockton, Mass.
Bačiulis A.,
9 Broad St.

Chicago, Ill.
Jonas Paplėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
YARD 7-0191

Dayton, Ohio
J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.
Vl. Pauza,
9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey
A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyne
Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.

Omaha, Nebr.
J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.
Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada
Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada
Stėpas Kėsgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada
Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada
Zukauskas Kazys,
287½ E. Main St.

Anglijoje

Dainora Daunoras
49 Thornton Ave.
Thurnham Green,
London W. 4

Australijoje

Povilas Lukošius,
Box 1665 M, G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Venecueloje

Antanas Diržys,
Avenida Alayon No. 6
Oeste
Maracay, Edo, Aragua

KAIP MES APLEIDOME NAMUS

JANIS JAUNSUDRABINŠ

Romano — kronikos "Aš pasakojau savo žmonai" fragmentas

Vertė EMILIS SKUJENIEKAS

(Tęsinys iš pereinamojo numerio)

Baltinių džiūvimo virve pritraukę vieną ieną kiek galint arčiau prie kitos, bandėm pamažu judėti pirmyn. Aš įsiremiau krūtine į raištį, rankomis laikydamasis tampriai pritrauktų atasejų, ir tik dabar pajutau, kad arkliai, nors ir asfaltuotu plentu, nebuvo jau taip lengvai patraukti vežimą, kaip mes tai manėm. Jei tu būtum stūmusi iš visų pajėgų, aš nebūčiau toli nužengęs. Ir taip jau po šimto žingsnių man pradėjo iš odos skverbtis karštos adatos, o dar po šimto, aš jau sustojau ir šluosčiau prakaitą.

— Ar tau nepersunku? — aš klausiau, žvelgdamas į šalį.

— Man? — tu atsakei visai links-

mai. — Aš gi tik tai stumi. Bet galime atsilsėti, jei nori. Kas mus uja? Namus jau apleidome.

Vistyk ilgai negalėjome išsėsti. Pietvakariuose kilo tokie įtartini debesys.

— Matai, — aš sakiau, — kaip būtų gera, jei ir pas mus karvės būtų išmokytos vilkti vežimus, kaip kitose valstybėse. Greitam važiavimui toks ragutis, žinoma, netinka, bet tokiais atvejais būtų galima neblogai pasitalkinti.

— Tiesa, — tu atsakei. — Bet mes jau niekuomet nesam laikę nei karvės, nei arklio. O ant savo hektaro jūros smėlio mes negalėjome išmaitinti nei poros triušų.

Nebuvau pagalvojęs, kad patys

karvės neturime. O įsigyti tokiai traukai reikėjo tam tikrų kiekių vertingos žaliavos, kurios neturėjome lygiai taip pat, kaip ir karvės. Todėl aš vėl stvėriau už atasejų ir vežimas pamažu kratėsi pirmyn.

Sekantčioje poilsio vietoje mes vėl šį tą kalbėjome, bet dabar jau mūsų protai buvo nukreipti į sūraus likimo palengvinimą. Kitomis dienomis, net ir šį rytą, traukė nepermatomos pabėgėlių eilės. Galbūt kuris nors iš tų šimtų būtų už pinigus arba gerą žodį pasukęs arba leides mūsų ratų ienas prikabinoti sava-jam vežimui. Bet dabar kaip tyčia mes čia kapstėmės vieni. Jei ir pasitaikė koks civilis, tai tas važiavo tuščiomis ir buvo tiek užimtas, kad neturėjo laiko su mumis pasikeisti net žodžiu. Aš dar sykį nusišluosčiau kaktą, tu užmetei savo megstinį ant vežimo ir mes vėl važiavom.

Kitoje poilsio vietoje mes jau nebe kalbėjome apie nepasiekiamus palengvinimus, nei apie arklius, nei apie karvės, nei apie žmonių gerą širdį ir užuojautą. Mes tikrai galėjome, ko nedavėm kalviui išardyti mūsų dviračius ir padirbti du lengvus, dviejų ratų, vežimukus, arba vieną tokį tikrą

vežimą keturiais ratais. Tie ant guminių padangų ir rutulinių guolių būtų riedėję taip lengvai, kad mes pakaitomis būtume galėję vienas traukti, o kitas sėdėti ant vežimo, ir nereikėtų kankintis taip, kaip dabar. Bet ir šis pasikalbėjimas mums nepadėjo daugiau, negu pirmąkart. Pirmą — dviračių jau nebeturėjome, o antra — norėdami įsitaistyti tokiuos lengvus dviejų ar keturių ratų vežimukus, mums būtų reikėję atiduoti kalviui savo dviračius jau šio šimtmečio pradžioje. Ir tai nežinia, ar tas išžižėlis tuomet iš viso buvo gimęs. Tu sakei:

— Jei per trejus metus jis man negalėjo nukalti net kapoklį, sukapoti visoms žolę, kai dar aš jam buvau davusi plaučius, plonus, geriausio plieno tašomojo kirvio ašmenis, tai tokį didelį daiktą jis turbūt būtų padaręs tikrai tada, kai tavo senelė tai būtų užsakiusi pas jo senelį, kuris, galimas daiktas, visai net nebuvo kalvis.

Sekantį kartą norėjome pasilsėti tiesiog prie kilometrinio stulpo. Kartu su tuo galėjome atšvesti lyg ir tokį mažą jubiliejų — dvidešimtoji dalis mūsų kelio tada buvo nueita. Bet stai-

ga, priešais mus, iš miško ėmė sukti vežimas po vežimo, ir mes turėjome laukti, kol tie visi pasieks plentą.

Miško kelias buvo smėlėtas ir ėjo truputį prieš kalną. Vyrai mušė arklius ir šūkavo, moterys varėsi karves, vaikai tupėjo kaip pelėduki augštai, tarp maišų ir krepšių. Didesnieji berniukai ir mergaitės ėjo pėsti ir padėjo vesti gyvulius, kurie dar nemokėjo prisitaikyti arklių eisenai. Bėgo būrelis avių, tvirtai laikantis prie karvių. Vienas vyras prie visiškai plonučio saitelio vedėsi didelį rudą jautį. Atrodė, lyg jautis vestų vyrą, taip savanoriškai jis žingsniavo vienas šale kito. Bet įsižiūrėjus geriau, buvo aiškiai matoma, kad virtuvės galas įvertas į metalinį žiedą, o žiedas jaučio šnervių tarpusieny. Gyvulus nešė savo kryžių taip pat nenoromis, kaip visi pasaulio gyvuliai, kurie skirti skerdimui. Nes galbūt ir jam pačiam buvo aišku, kad nežūrint jo kilmės sąrašo, jo nepasilaikys Rygoje, Rygos karvių malonumui, bet suvalgys.

Mes stovėjome ir kantriai stebėjome vežimus. Mes bandėm akimata nustatyti, ar jie lengvi, ar sunkūs. Kai kurie arkliai vos išsikapstė iš smėlio.

Vincė Jonuškaitė - didžioji menininkė

CLEVELANDE ĮVYKSTANČIO KONCERTO PROGA

"Man Vincė Jonuškaitė yra viena tų drąsių ugnies nešėjų, kuri, kaip tos nekalto mergelės, Evangelijoje paminėtos, neleidžia užgesinti dievybės uždegto ugnelės."

Giuseppe Salvatore.

Šiais metais mūsų didžioji dainininkė, Vincė Jonuškaitė švenčia 25 metų scenos darbo sukaktį. Toji sukaktis ne tiksliai, mums lyg ir naujai išryškina, savotiškai sukaupdama visas didžiosios menininkės vertybes, bet ir primena, kad savo tarpe turime gilaus įsijautimo ir nuostabios lietuviškos dvasios menininkę.

Daina — Vincė Jonuškaitė buvo visas jos gyvenimas, jo esmė ir prasmė. Jai dainuoti buvo atiduoti save, išgyventi ir priversti kitus išgyventi.

Ji pati nebeprisimena, kada pradėjo dainuoti, išaugusi romantiškoje lietuviškos šeimos aplinkoje, pasakų ir liaudies dainų supama. O vėliau mokykloje nebūvo vakaro, ar kokių lietuviškų susibūrimų, kuriuose ji nebūtų dainavusi. Tada ji dar nesvajojusi patekti į teatrą, į meno šventovę.

Jau jaunystėje Vincė Jonuškaitė pripažintus nepaprastus dainavimo talentus, ji išvyksta Berlyną, vėliau Romon studijuoti. Ten pat ji ir dainininkės karjerą pradeda, duodama savistovų koncertų Romoje ir tampa kritikų muzikos pripažinta. 1923 m. ji grįžta Lietuvon ir pradeda dirbti naujai įkurtoje lietuviškoje operoje.

Bestudijuodama užsieny, o ypatingai Italijoje, Vincė Jonuškaitė gyveno plačiu menu gyvenimu; stebėdama meno pasaulį, nuolat lankydama koncertus ir veik gyvendama teatre, ji kūrė savyje tikrąją menininkės asmenybę. Mums ji yra tikrai didžioji dainininkė, bet galima dainuoti ir dainuoti. Ji buvo ne tikrai vispusiška, sugebėjusi sukurti ir operos, bei kamerinės dainininkės tipą, bet drauge Vincė Jonuškaitė buvo ir ta dainininkė, ieškotoja, nepaprasta dainos grožio puoselėtoja. Ji ieškojo dainos grožio visur, pradedant primitiviausia daina, baigiant didžlaisiais įvairių amžių ir įvairių tautų kompozitoriais. Iš čia ir toks gausus, toks nepaprastas dainininkės repertuaras. Ir toje dainų gausybėje, bei jų nepaprastume, visų svarbiausia, išryškėjo ir lietuviška daina. "Aš visuomet mylėjau savo dainą, bet kai pirmą sykį išgirdau Kiprą Petrauską 1920 metais dainuojant "Tykiai, tykiai" aišku pasidarė, kad galime su džiaugsmu ir pasididžiumu dainuoti jas svetimiesiems, nes man rodos, kad lygaus grožio pasaulyje nėra". ("Lietuvių Dienos", 17 pusl.).

A. AUGUSTINAVICIENE

Tat su stipriu dainos grožio išgyvenimu ir tikra meile savo dainai Vincė Jonuškaitė keliavo per pasaulį. Ir visur lietuviškos dainos subtilumas išsiliejo šalia svetimųjų kūrinių. Taip gal pirmą kartą, per Vincė Jonuškaitę prabilo mūsų tautos tikroji siela. Per ją kalbėjo mūsų žemė Skandinavijoje, Italijoje, Prancūzijoje, Pabaltėje, Pietų Amerikoje ir t.t. ir t.t. Per ją kalbėjo mūsų žemė ir mums patiems,

mums, kurie nesugebėjome pastebėti, kiek daug naujumo ir nepaprastumo slypi lietuviškoje dainoje. Per ją ir dabar dar kalba kenčianti Lietuva.

Vincė Jonuškaitė pasižymėjo nepaprasta interpretavimo dovana. Tur būt negalima būtų rasti jos koncerto dalyvio, kuriam dainininkė nebūtų palikusi neišdildomo įspūdžio; tiek stipriai ji interpretuodavo savo dainas ir jas išgyvendavo. O šalia menininkės jėgos joje visada slypėjo jau gal daugiau nebe lietuviškumo dvasios, o tiesiog lietuviškumo jėgos. Atrodo, kad lyg ji būtų sukaupusi savyje visą tai, ką lietuviybė turėjo gražiausio.

Ir taip dažnai mūsų dienų paprastumas neleidžia pastebėti tikrųjų vertybių. Gyvenimo kasdienybėje paskendę, kaip sako Tolstojus, mes dažnai nebematome, kad yra augštas ir mėlynas dangus. O eidami per žmones ir juos stebėdami tik kasdienių įvykių raidoje, užmirštame, kad savo tarpe turime daug ir nepaprastų asmenybių. Jos slypi, kaip rūkė žiburiai. Kad jie spindėtų, reikia į juos iš arčiau pažvelgti. Vincė Jonuškaitė yra viena tų žiburių, viena tų asmenybių, kurie papuošė lietuviškąjį meno pasaulį nepaprastu spindėjimu. O ypač dabar išėmimoje, kai naujas gyvenimas taip baisiai suvienodino žmones, kada mes, be sistemos ir tvarkos, tik blaškomės, norėdami, kaip nors išryškinti lietuviškos kultūros gyvenimą, ypatingu dėkingumu turėtume įvertinti savo tarpe tokias asmenybes, kaip Vincė Jonuškaitė.

Vincė Jonuškaitė Amneris vaidmeny. Aidos operoj.

Kai jie pasiekė plentą, važiuotojai nusisypsojo visam pasauliui. Mes vis dėlto neišdrįsom prisitarti šioms laimingiesiems su savo bėdomis ir pasiūlyti savo vežimą prikabinimui, nes matėm, kad jų laimės jausmas buvo per daug asmeniškasis ir rėmėsi tik ant pergventų sunkenybių. Tuo tarpu tie, kurie šią smėlio upę buvo perplaukę lengvai, rodė taip susirūpinusius veidus, kad mums verčiau reikėtų jiems pasiūlyti, negu iš jų reikalausti pagalbos.

Taip šie žmonės važiuojo ir nuvažiuojo. Nepasilikome ir mes vietoje. Tačiau buvome tvirtai nutarę užkalbinti kiekvieną pravažiuojantį, ir prašyti mus kokią galiuką pavežėti, kad būtų galima kiek pailsėti. Kelias visą laiką ėjo prieš kalną ir mums, kaip lėtesniems, reikėjo laikyti taip pagal plento kraštą, kad dažnai nuo asfalto nuslįsdavo ne tiktau du, bet ir visi keturi ratai. Tada reikėjo įtempti visas jėgas, kad vėl patekusi į kietą kelią. Praskaito mes jau nebesišluostėm; jei būtų me norėję tą daryti, tai būtų tekę įieškoti kuriame nors iš artimesnių ryšulių maudyklės paklodę. Kartas nuo karto mes tikrai sustodavome, nubraukdavome delnu per akis ir tylėdami išsėjomes.

3.

Kai užpakalyje, po telegrafo stulpais, kurie atrodė lyg žydinčių vyšnių eilė, matėm tris baltus kilometrų stulpus, kuriuos laimingai buvome pravažiavę, mus pasivijo trys vežimai.

— Pagaliau! Dabar tik nepraleisk neužkalbines, — aš tariau tau ir sustojau.

Pirmieji du ką tik buvo pravažiavę. Trečiamė vežime, pačioje apačioje, matėsi išbrukti linai. Tai, žinoma, karo metu buvo vertinga prekė, kurios nebuvo galima pamesti priešiui. Augštai, po gerai aprašiotomis anklodėmis, kyšiojo krepšiai, vonios, rėkūtės, kas šokišiais atvejais reišė sudytą mėsą, paukščius, sviestą, taikus. Maišuose, kurie iš po antklodžių rodė savo apvalumus, galėjo slypti smulkūs kvietiniai miltai, gal rugiai, miežiai, žirniai. Jokio griedžio. Tikta grynas turtas. Netgi nei vieno gyvulio pririšto prie vežimo. Aš jau buvau bepraverias burną pasakyti, jog šitie tai tikrai mas priims, kai paskutinis atsigrėžė į mus ir, botaugu raizydamas ore keblias kilpas, susuko:

— Trauk, seni — ko nešėriai arklio! Aš sustojau ir atsigrėžiau į tave.

Tu nusisukai. Kiek prisimenu, tu šįkart prakaito šluostymui, vieton delno, panaudojai nosinę.

— Nieko, — aš pratariau tik už gerokos valandėlės. — Šiandien aš iš tikrųjų esu arkllys, net labai senas ir labai nuvyratas arkllys. Bet kada nors aš vėl būsiu žmogus ir atgyjęs. Ir tada šie patys vyrukai plos man katučiu, kai būsiu jų draugijos namuose ką nors paskaitės. Jie net suruoš man jubiliejus, kai mano metų skaičius baigsis penkiais arba nuliu, kaip jie tai iksioli kad rengė. O kai aš kada nors mirsiu, tai bus visai didelis triukšmas. Taigi — pirmyn, senasis arklly!

Ir aš vėl spiriaus į jenas.

Ėmė lynoti. Lietus buvo smulkus, bet, kadangi kilo vėjas ir ant debesų sienos užsimetė atskiri nugraibyti pie-
nu melsvumo debesėliai, tai nebuvo koki-
tikėtis, kad greit praeis. Kaip tik prieš-
ingai — tai pranašavo ilgą liūtų. Tu
apsivilkai savo jupele, o aš švarku. Vė-
liau net apsiaustu, kad nesušlapčiau ir
iš viršutinės pusės.

Bet tada man staiga pasidarė taip, kaip aš jau į žmogaus kailį nebenorėjau grįžti. Man atrodė, kad ir tau jau ne-
besinori tikėtis, kad mums kas nors pa-
dės. Todėl mes visiškai kantriai dėjome

A. KRAUSAS

programos paruošti dalykai buvo atlikti. Be to, buvo supažindinta su išraiškos šokio istorija. Vienas australų turtuolis, susi-
žavėjęs gražiai išpildomais šo-
kiiais, ketina suruošti tos grupės
išvyką po Viktorijos miestus ir
miestelius, sumokėdamas 240
svarų savaitinio atlyginimo. Kal-
bamas meno rėmėjas pasiūlė
vieną iš savo vilų, patogioje
Melbourn miesto dalyje, kur
grupės vadovė, Danutė Nasvy-
tytė, galėtų įsteigti išraiškos
šokio mokyklą. Mes linkėtume,
kad šis geras pasiūlymas tikrai
įsikūnytų ir Melbournas susi-
lauktų išraiškos šokio mokyklos,
mūsų garbingosios tautietės va-
dovaujamos.

Po parodomosios vakaro kitą
dieną paskelbė Melbourn laik-
raščiai apie įvykstantį Danutės
Nasvytytės išraiškos šokio grupės
koncertą, įdėdami grupės ir
jos vadovės atvaizdus. Vitrinose
buvo gražiai nusisekę kalba-
mos grupės paveikslai, rekla-
muodami įvykstantį koncertą.

Rugsėjo 19 d. įvyko pirmas
viešas didesnio masto koncertas,
žymiam Melbourn muzikui Sir
Bernard Heinzei globojant,
Union Theatre, tam tikslui labai
tinkamoje Melbourn Universi-
teto salėje. Per 400 gerbėjų,
australių ir tremtinių, pripildė
salę.

Programa buvo pradėta įvadu,
kurį išpildė visa grupė. Jai pri-
klauso: Danutė Dimindavičiūtė,
Irena Kaunaitė, Emilija Kes-
minaitė, Julija Kesminaitė ir Bi-
rutė Mažeikaitė. Pirmoje pro-
gramos dalyje buvo pademon-
struoti išraiškos šokio elementai:
lankstumas, bėgimas, įtampa,
šuočiai, spyruokliavimas, erdvės
kontrolė, kvėpavimas, išraiškos
momentai, ritminiai išraiškos
judesiai besikeičiančiame ritme.

Vėliau grupė pašoko Moment
Musical. Neblogai šokėjos pasi-
rodė solo šokiuose. E. Kesmi-
naitė pašoko Seriabino "Tam-
burina", D. Dimindavičiūtė Tur-
rinos "Rhaihou", I. Kaunaitė
Bartoko "Allegro Barbaro", B.
Mažeikaitė Mompou "Ziedai pa-
vasari", J. Kesminaitė Liszto
"Himnas Jūrai". Pirmoji pro-
gramos dalis baigta ypač įspū-
dingu ir nusisekusi De Fallos
"Ugnies šokiu".

Antroje dalyje visa grupė pa-
šoko penkis šokius: Rachma-
ninoffo "Fantasišką suitę", Al-
benizo "Po Palmėmis", F. Hu-
chinsio "Mimozų šokį", australo
muziko "Nykštukus ir musmė-
rę" ir Strauss-Schuttės "Valse
Finale". Iš šių geriausia nusise-
kė paskutinis šokis. Koncer-
tas baigtas entuziastiškais plo-
jimais. Šokėjos ir grupės vadovė
Danutė Nasvytytė apdovanotos
gėlėmis.

Šokių protarpiais žiūrovams
buvo aiškinama apie išraiškos
šokio kilmę ir jo atsiradimo is-
toriją. Pianistas Vilis Ilsteris
skambino šokiams ir užpildė kai-
kuriuos protarpus gražiais mu-
zikos kūrinių. Ypač nusisekė
buvo kostiumai, kurie tinkamai
apšvieti atrodė žavėtinai. Cho-
reografija ir kostiumai gaminti
pačios grupės vadovės Danutės
Nasvytytės. Tenka pažymėti,
kad Danutės Nasvytytės išraiš-
kos šokio grupė padarė didelę
pažangą. Reikia stebėtis, kad vi-
sos šokėjos dirba, kaip ir visi,
o tik nuo poilsio atitraukdamos
laiką, skiria šokiams. Tai didelio
pasiaukojimo ir ištvermės pa-
vyzdys. Garbė ir tėvams, kurie
leidžia savo dukras tarnauti me-
nui.

Rugsėjo 27 d. Nicholas Hall
Melbourn centre koncertas bu-
vo pakartotas lietuvių bendruo-
menei. Jis pasisekė dar geriau,
ir žiūrovai dar šilčiau priėmė.
Gaila, kad jų buvo tik per 200.
Bendruomenė turėtų tuo daugiau
įdomautis. Apylinkės Valdybos
atstovas Petras Dirks įteikė gė-
lių vadovei ir šokėjom, pasi-
džiaugdamas, kad dirbamas toks
didis ir svarbus meno darbas.
Paaškinio ir išraiškos šokio
istoriją nupasakojo Liutkūtė.

Grupė yra gavusi pasiūlymą
suruošti dar vieną koncertą Mel-
bourn burmistro garbei.

Linkėtina, kad Danutė Nas-
vytytė įvykdytų savo didįjį su-
manymą — įsteigti išraiškos šo-
kio mokyklą Melbourn.

KAS

UŽSISAKĖ

DIRVĄ —

TAS NESIGAILEJO!

JAU GALIMA
UŽSISAKYTI
AUŠRELE

Knygų leidykla Patria jau iš-
leido Stepo Zobarsko "Aušrelės".
I dalies naują laidą. Mokyklų
vedėjai, mokytojai ir tėvai pra-
šomi užsisakyti ją šiuo adresu:
Patria, P.O.B. 1291, Stamford,
Conn. Vadovėlio kaina: \$2.25.
Leidykla Patria

TRIUBELE

NUIMTA

NUO

RAGELIO

REIŠKIA

NENAUDOJAMĄ

TELEFONO

LINIJĄ

The Ohio Bell Telephone
Company

— Parduoti? — aš klausiau. — Ar
jūs geriau nesutiktumėt paimti jį kaip
dovaną jūsų pereinam ar ateinančiam
gimtadieniui?

Vyras garsiai nusikvatojo.

— Ar jūs mane laikote kvailiu, ar
norite, kad aš jus tokiais laikyčiau?
Šiuo metu jums už aciu niekas nei pyp-
kės neuždegs.

Aš vėl pažvelgiau, ką tu sakysi, ir
man atrodė, kad tavo veide buvo aiškiai
įskaitoma: — Nebūtų čia šito kalno, ir
ten to augštojo, ir tiesiog iš šios pusės
stačioje Balodžių kalno, jei nesiartintų
vakaras ir lietus neimtų lyti vis smar-
čiau, aš su šiuo žmogumi net ir kalbėti
nenorėčiau. Bet dabar... Ir aš tariau:

— Be juokų. Jei jūs mūsų daiktus
nugabenate į Rygą, į paskirtą vietą,
jūs vežimuką galite gauti nemokamai.

— Tai kur jūs gyvenat?

— Mes niekur negyvenam. Bet tuo-
jaus už Viadukto gyveną mūsų krikš-
tamočia. Mes važiuojame pas ją.

— Retas atsitikimas, kai vyras ir
žmona turi vieną krikštamočią.

— Tiesą pasakius, ji mums visai ne
krikštamočia. Mes tik ją taip prava-
dinom, už jos gerą širdį.

(Bus daugiau)

Kokius dievus senovės lietuviai tikrai gerbė

DR. JONAS BALYS

Jau daug metų, kaip pradėjau domėtis ir rašyti mūsų mitologijos klausimais, įsiekdamas istorinės tiesos. Tai nėra lengvas uždavinys. Yra daug kelių ir klaidelių. Reikia atidėti į šalį tautinius, tarptautinius ar bažnytinius nusiteikimus ir remtis tik grynais faktais. Jeigu kas norėtų žinoti, kuriuos senovės lietuvių dievus laikau tikrais, t. y. tokiais, į kuriuos mūsų protėviai tikėjo, tai štai jie.

1) Pirmiausia Perkūnas, pats seniausias, ryškiausias ir ilgiausiai gerbtas karingai nusiteikusių tautos dievas. L. von Schroederis manė, kad lietuviuose ir latviuose esąs labai ryškus to griausmo dievo tapatumas su dangaus dievu, tačiau tie jo samprotavimai yra grynai teoriniai (žiūr. jo "Arische Religionen", I 533t.).

2) Taip pat sena gali būti ugnies dievytė, Gabija ar Ugnia. Reikia tačiau skirti du ugnies gerbimo pasireiškimus: a) kilnės ugnį, kurią kronikininkai mini degintą bent dviejuose vietose, Augstiausioje ir Žemiausioje, ji greičiausiai buvo skiriamama Perkūno garbei, ir b) namų židinio ugnies gerbimą, kurios ryškūs pėdsakai gana dažnai randami ir šių dienų tautosakoje.

3) Gal ir ne vėlyvesnės kilmės, tik vėliau pasidariusi labiau gerbiama, yra būdinga ūkininkų tautai žemės dievytė Zemyna, dim. Zemynėlė. Atrodė, kad žemės gerbimas ypač išpopuliarėjo XVI a. Žemėpatį, pirma kartą paminėjo Mažvydas 1547 m., o žemyną — Daukša 1595 m. Strykowski apie 1582 m. minimas Žemienik gali būti atsiradęs iš žemaitiškos "Žemynikė". Anot Praetoriaus, rašiusio apie 1676-1690 m., nebuvę tokios šventės, kurioje nebūtų buvusi pagerbiama Zemynėlė. Tad žemės gerbimas didėjo, kai lietuviai pasidarė grynai žemdirbių tauta ir jų karingumas atveso.

4) Kaip iš visko atrodo, jauniausia bus likimo deivė Laima arba Laimė, dim. Laimėlė.

5) Pajūrio lietuviams buvo žinomas Bangpūtys, audringos jūros dievas.

Visas šitas dievystės randame minimas ne tik senuose raštuose.

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Kiekvienos plokštelės kaina \$1.75, gi siunčiant paštu po \$2.00. Užsakymus siųskite:

Leidykla PASVAISTĖ tik ką išleido dvi naujas, Broniaus Budriūno Vyru Kvarteto (Detroit, Mich.) įdainuotas, patefono plokštelės: SAUKSMAS / ALUTIS ir TĖVYNEI / SUBATOS VAKARELJ.

PASVAISTĖ
560 Grant Ave.,
Brooklyn 8, N. Y.

Kam Nepriklausoma Lietuva yra tikslas, visi skaito NEPRIKLAUSOMA LIETUVĄ

NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba, apjungianti įvairių politinių pažiūrų bei partijų ir visokių religinių bei nereliginių įsitikinimų lietuvių bendrą tikslą: Lietuvių tautos progresas ir Lietuvos Nepriklausomybė.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVĄ sprendžia neišspręstus Lietuvos ateities klausimus bei aktualias problemas, daugiausia rašo apie gyvenimo ir įsikūrimo sąlygas Kanadoje ir kituose kraštuose.

N. L-VOS kaina: Kanadoje \$5.00, visoje Amerikoje \$5.00 ir kitur \$6.00.

Adresas: NEPRIKLAUSOMA LIETUVĄ, 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.

Naujai atvykę "N. L." gauna bargan ligi uždirba.

se, bet ir tautosakoje, o tatau ypatingai sutvirtina jų patikimumą.

6) Miško deivė Medeinė irgi galėjo būti. Jos tautosaka nežino, bet mini Malalos 1261 m. kronika ir Daukšos katekizmas 1595 m.

Tai svarbieji dievai. Visi jie buvo savarankiški, t. y. nepriklausė Perkūnui ar kuriam kitam "vyriausiam dievui", kiekvienas veikė savo srityje, nepriklausomai. Žinoma, vieni dievai galėjo būti daugiau gerbiama vienu laiku, kiti kitu; vieni buvo populiariausi vienoje krašto dalyje, kiti kitoje. Negalima laukti, kad toks Bangpūtys būtų buvęs gerbiamas krašto vidury, toli nuo jūros.

Dar buvo gana daug jei ir ne dievų pilna to žodžio prasme, tai tam tikrų sričių globėjų arba sargų (lotyniškai "indigitamenta"), kuriuos vadino atitinamais vardais. Ariamus laukus globojo Lauksargis, o sodybas — Žemėpatis (abu mini Mažvydas 1547 m.). Kiti globėjai: Vėjo-patis, Pušaitis (miško dievyss), Barzdukas (mažas barzdotas žmogelis, namų dvasia), Ruginis (derliaus dievyss, minimas dainoje), Krūminė (plg. latvių "krūmu mate"). Yra ir daugiau tokių pat rūšių, bet abejotinų dievyčių: Dimstipatis (kiemo globėjas), Raugupatis (padedas raugti alų), Laukpatis, Girystis, Javinė, Šulninis, Upinis, Ežerinis, Žverinė (=Venus?) ir žvaigždukas. Tautosaka jų nežino, bet juos mini daugiau patikimi seni autoriai, tad jų buvimas galimas, bet netikras. Reikia dar tyrinėti. Būdinga, kad tokių dievyčių vardai yra tikrai lietuviški, aiškūs ir dažnai baigiasi -patis, -aitis, -ukas, -inis, -inė. Ypač sena vardu forma gali būti su -patis, plg. sanskrito Pradžipati Brahmanaspati ir kt.

Yra aiškių liekanų ir apie vaisingumo dievystes: Užgavėnių pamėklės Morė ar Kotrė, Rugių Roba, kūlimo metu iš šiaudų daromas Kuršis, plg. senprūsų Kurke (-o), kurį, kaip ir kauką, iš baltų perėmė somiai ir estai labai senais laikais (plg. "Finnisch-Ugrische Forschungen", XII, p. 183-7).

Iš žemesniųjų dievyčių lietuvių iki pat pastarųjų laikų tikėjo į deives arba laumes, giltines, aitvarus ir kaukus. Tautosakos apie juos yra labai gausios. Slogutės ir milžinai irgi dažnai minimi. Velniai ir raganos atėjo į mūsų kraštą kartu su krikščionyste.

Taip pat lietuviai gerbė ir gamtos kūnus ar elementus, kaip Saulė, Mėnulis, ugnis, žemė, vanduo, medžiai (ypač ąžuolas), žalciai, akmenys ir kalnai. Seniausia forma yra pačių suasmenintų daiktų gerbimas arba animizmas. Tokios

rūšies yra mūsųose iki šiol išsilaikęs Mėnulio gerbimas. Toliau pažėngusi gamtos gerbimo forma yra išradimas visokių "globėjų", "sargų" ar "valdytojų". Jų yra ne po vieną, bet daug: kiekvienas laukas, miškas, namai ar vanduo turi savo sargą ar valdytoją. Tai vadinamas animizmu. Toks Lauksargis ar Medeinė nėra suasmenintas laukas ar miškas, bet laukų ar miškų valdytojas (-a), jie ten gyvena ir veikia. Nuo čia jau nebetoli iki dievų pilna to žodžio prasme, t. y. tokių, kurie gali bet kur pasireikšti, nėra surišti su vieta ar daiktais. Žinoma, tos ribos nevisada yra taip jau aiškios. Aiškiai visas pilno ir savarankiško dievo ypatybės turi tik vienas Perkūnas. Tar senovės lietuvių, technikos terminais kalbant, labiausiai gerbė elektronų valdytoją, o jie dabar baigia visą pasaulį užkariauti.

Pagaliam lietuviai gerbė ir savo prosenius arba "mirusius šventuosius", kaip seni raštai sako. Numirėlių baimė atsirado germanų įtakai veikiant.

Tad atrodo, kad ir dideliame patriotiškai visokių dievų ir dievių jau turėtų pakakti. Lietuviai šiuo atžvilgiu niekuo neatsilieka nuo kitų tautų, mūsų mitologija yra pakankamai gausi ir įvairi. Žinoma, negalima norėti, kad lietuviai visur ir visada kitas tautas pralenktų. Tačiau iš tikrųjų lietuviuose mitologas randa daug daugiau įdomių dalykų, negu rusuose ar vokiečiuose, bet greičiausiai tik todėl, kad lietuviai vėliau krikščionimis tapo, tad daugiau išlaikė senovės atsiminimų, kurie mums ypatingai brangūs.

Tuo ir baigsi seriją straipsnių apie mūsų mitologiją. Rašiau juos todėl, kad tie klausimai yra įdomūs ir svarbūs išsiaiškinti, jei norime geriau pažinti mūsų praeitį. Kai kurie klausimai jau yra paaiškėję, kiti abejotini arba neišsiaiškinti, tad reikia dar tyrinėti. Reikia, pavyzdžiui, išsiaiškinti tokius klausimus: ar Simonas Grunau ir jo dievų sąrašas, sudarytas apie 1521 m., padarė įtakos Jeronimui Maleckui (1525-1583); ar M. Strykowski kronika, atspausdinta 1582 m., padarė įtakos Lasickio veikaleiui apie žemaitišką dievystę, rašytam apie 1580 ir atspausdintam 1615 m.; kiek įtakos padarė Lasickis kitam svarbiam autoriui, M. Praetoriui, rašiusiam tarp 1676 ir 1690 m.

Labai didelę pagalbą mitologiniams tyrinėjimams duoda tautosaka. Turiu rankraščiuose apie 400 mitologinių sakmių, surinktų Lietuvoje ir čia JAV. Vis dar tikiuosi, kad kada nors pavyks jas išleisti, nors daugelis mano gerų vilčių jau vėjais nešėjo.

SPAUDOS KLAIIDOS

Ne Labduvos, bet Labguvos (Labiau) viršinė 1571 m. rašyto dokumento vertimo pabaigoje ("Dirvos" 40 nr-ry) praleisti keli žodžiai, turi būti: "Jeigu Jūs Mylsta tinkamu laikyt, kad kankinimus jam reikia pritaikyti, tai J. M. tegul įsako, kad budelis kuo greičiau, tuo geriau čia atvyktų ir tātai atliktų".

Patark ir kaimynui,

kad prenumeruoti

DIRVA

Ar tai gandy skleidimas?

Mūsų spaudos apžvalga

"Šiomis dienomis raštu ir žodžiu yra paskleidžiama gandy apie mūsų veiksmų susiskaldymą, apie Vliko susilpnėjimą ir kitus panašius reiškinius. Šitie gandai yra kenksmingi ir lietuvių, trokštantieji Lietuvai laisvės, neturėtų jų plačiai paskleisti. Palikime tai priešams, kurie viską daro, kad visa lietuviškoji veikla susilpnėtų, kad ji ir visai būtų likviduota. Nepilkime daugiau vandens ant priešų malūno.

Tiesa, Vliką ir kitą bet kurį veiksmą galima ir, pagaliau, reikia pakritikuoti, paliesti jo silpnesnes vietas arba netiksliai atliktus žygius, tačiau tai turi būti daroma tik gera valia, tik su tuo tikslu, kad jį taisyty, stiprintų, labiau apjungtų, o ne kad silpnintų ir griautų". (Draugas, Nr. 232).

Šiomis dienomis ty tariamų gandy apie dviejų grupių išstokaldymą paskleidė ne kas kitas, o tas pats Draugas ir jam giminingoji spauda. Ir tai nėra jokie gandai, o grynai faktai, kad krikščioniškos srovės grupės, dėl postų ir kitų išgalvotų motyvų, tarpusavyje smarkiai susiėmė. Tie jų ginčai dėl dvigubų centrų dar ir šiandien nesibaigia.

O dėl pilimo vandens ant priešų malūno, tai tikrai būtų sunku nustatyti, kas to vandens daugiausia iki šio laiko yra pripilęs... Skirtumas tik toks: kaimiškoji spauda visą laiką piltė tą vandenį kitų sąskaiton — buvo viskas tvarkoj, o kai dabar reikėjo jį pilstyti savo sąskaiton — jau ir priešai girdi (lyg pirma jie būtų buvę ausis užsikimšę...) ir "gandai" atsirado...

LIETUVIAI - DAUGIAKALBĖ TAUTA

Tokios išvados Draugo vėdamajame prieina V. Bgd., ryšium su įvykiu Detroito Amerikos Lietuvių Rymo Katalikų Federacijos kongresu. Jis tarp kitko rašo:

"Nesiskubinant su šio klausimo sprendimu, vis dėlto verta pasvarstyti, ar nėra atėjęs laikas ir ar nebūtų tikslinga ir naudinga apsisprasti su mintimi, kad lietuvių tauta faktiškai šiandien yra daugiakalbė tauta. Nors ir kažin kaip nemiela būtų daugeliui ši mintis, ji vis dėlto būtų mažiau nemiela už mintį visai nurašyti iš mūsų tautos bendruomenės žymią mūsų tautos dalį". (Draugas, Nr. 234).

Galima su daug kuo apsisprasti: ir netekti tėvynės, netekti jos laisvę ir vaizduotis lietuvių tautą kažkokių kalbų mišiniu, bet ar tai yra lietuviškas kelias? Ar pirmasis tokių išvadų yra suderintas su lietuvių tautos siekimais laisvai ir nepriklausomai gyventi?

Man atrodo, jei daugelis priartų panašių minčių skleidimui — jau dabar reiktų skelbti visišką lietuvių tautos kapituliaciją...

DARBO FEDERANTAI JAU KALBA NET APIE ATENTATUS...

Atsiradus Darbo Federacijoj dviem centrims, jų ginčai dėl viršenybės nesibaigia. V. Vaitiekūnas, skelbiantis save LDF centro valdybos įgaliotiniu JAV, paskutiniame laiške Darbininko redakcijai, tarp kitko, taip rašo: "...DF atstovu Vlikę pasakyti Vaitiekūnui. Kadangi jo atstovauta DF linija Vlikę kai kam nepatiko, tai 1948 m. sumanyta prieš Centro Valdybą ir jos skirtą Vlikui atstovą suruošti atentatą. 1948. 12. 19 Fellbachs susirinko buv. iki 1930 m. DF vei-

kėjas Jočys, buv. Vilkaviškio skyriaus DF veikėjas Valaitis buv. tremtyje kurį laiką DF antirinkas Vlikę, vėliau perėjęs į KDP, jos centro valdybos narys V. Šimaitis (žiūr. LKD Sąjunga 1951. 7. 10 biuletenį) ir visai nieko bendra su DF bent nuo 1920 m. neturįs D. Micuta ir pasiskelbė DF "suvažiavimui". DF Centro Valdyba šiam "suvažiavimui" paneigė bet kurį titulą kalbėti DF vardu. Tačiau minėti 4 asmenys vis tiek nutarė sudaryti "Centro Komitetą"...

Niekas kitas LDF vardu nėra kompetentingas reikštis. P. Šimaitis pastangas užgrobtį DF centro funkcijas nėra nei demokratiškos, nei, juo labiau, krikščioniškos..." (Darbininkas, Nr. 74).

Tie visi ginčai tik parodo, kaip kai kurios tariamos federacijos ir sąjungos iki šiol fiktyviai veikia.

TEISINASI IR ŠMEIZIA

Karyje per keletą numerių buvo paskelbti pulk. O. Urbono atsiminimai apie Lietuvos Vietinę Rinktinę. Atsiliepdamas į tai, pulk. A. Birontas, nors tiesiogiai visai nepalietas, pradėjo teisinti ir tvirtinti, jog perėmęs vadovavimą V. R. likučiams, jų vokiečiams likvidavus, neturėjo tikslo padėti vokiečiams, o tik pagelbėti lietuviams.

Tame ilgame atsakyme skaitome tokius pulk. A. Bironto išvedžiojimus:

"Rinktinės išvaikymas dar labiau suerzino Lietuvos visuomenę, o ypač buvusią politinių partijų likučius, sulindusius į taip vadinamąją "rezistenciją". Tarpus man mobilizacijos štabo viršininku, tuoj pasipylė tūkstančiai proklamacijų, raginančių jaunos vyrus neklausyti pulk. Bironto, kariuomenės nestoti, sleptis miškuose. Girdi, bolševikai Lietuvoje ilgai nepasiliks, o jei pasiliks ilgesnį laiką, respektuos Lietuvos įstatymus. Kai Dievas ką nors nori nubauti, atima jam protą. Tas pats atsitiko ir su proklamacijų rašėjais. Jie varė savo pragaištingą darbą iki to laiko, kol buvo paimtas Kaunas ir užgrobtą visą Lietuvą ir kol atėjo bolševikai pradėjo jiems taikyti genocidą..." (Karys, Nr. 6).

Man atrodo, kad pulk. A. Birontas, rašydamas apie "vadinamąją rezistenciją" ir jos "pragaištingą darbą", surašė ir sau geriausią atestaciją.

Vyt. Gedrimas

REMK SAVUOSIUS!

RASOMOSIOS MASINELĖS visų geriausių firmų, lietuviškais, amerikoniškais ir kitokiais raidiniais, parduodamos išsimokėtinai, o tam tikrais atvejais ir su 10%-15% nuolaida. V. BARTKUS — 712 E. 92 St. Tel.: LI 1-6716. (43)

Seniausias ir gražiausias iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Išleigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$3.00

Susipažinti siunčiamas

dovanai.

6755 So. Western Ave.

Chicago 36. Ill.

KĄ VEIKIA MŪSŲ KAIMYNAI

Latvių vadovybė Vokietijoje rūpinasi išsiaiškinti su vokiečių įstajomis, kaip, nors ir nesant tuo reikalu konvencijos tarp Latvijos ir Vokietijos, būtų galima padėti jų kariams, pensininkams invalidams ypač kai Vokietijoje likę DP vad. "bena-miai užsieniečiai", daugeliu atžvilgiu buvo bent teoriškai suslyginti su tikraisiais Vokietijos piliečiais.

Latvių Imantos leidykla Danijoje leidžia "Latvių tautos giesmes". Su savo tautos problemomis supažindinti svetimiešiams išleista B. Lamey "Latvi-

Vokiečių visuomenėje latvių vardą savo raštams garsina rašytoja Zenta Maurina, apie kurią šiltai atsiliepė jau ne vienas jų laikraštis. Tačiau dėl pernai išleistos vokiečių k. jos "Tolimos kelionės" Baltijos vokiečių organas "Die Baltische Rundschau" (Nr. 9. 52) atsiliepia kritiškai, ypač dėl tų vietų, kur minimoji veikalo personažų teigiama, kad latvių tautą teriojo tiek barbarai iš Rytų, tiek kalavijuočiai su kryžiuočiais iš Vakarų, kurie buvo tikriausi Kristiškiai, ypač dėl tų vietų, kur faktiškai grobė kraštą, skleidė tarp gyventojų neapykantą.

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	
Step. Zobarskas	2.25
Anglų kalbos gramatika	
J. Kukanauza	2.00
Algimantas I	
V. Pietaris	1.50
Algimantas II	
V. Pietaris	2.00
Aukso kirvis	
Juozas Švaistas	2.50
Barabas	
Paer Lagerkvist	2.25
Balutis	
J. J. Bačiūno leidinys	1.50
Baltaragio malūnas	
K. Boruta	2.50
Beržų pasakas	
O. B. Audronė (eilėraščiai)	1.50
Dangaus ir žemės sūnūs	
Vincas Krėvė	2.50
Dulkės raudonam saulėleidy	
V. Ramonas	3.00
Debesys plaukia pažemiu	
A. Baronas	2.50
Didžioios atgailos	
R. Spalis	3.50
Doleris iš Pittsburgho	
Stepas Zobarskas	0.80
Giesmės apie Gedimą	
B. Sruoga ir V. Petravičius	2.00
Elegijos	
Algimantas Pagėgis	1.00
Gintaro pasakas	
Teta Rūta	0.35
Gintariniai vartai	
N. Mazalaitis	2.00
Gimtojo žodžio baruose	
P. Jonikas	1.50
Kazimieras Sapieha	
B. Sruoga	2.50
Kuprelis	
Ignas Seinius	2.00
Kolektyvinė prausykla	
Vytautas Kastytis	1.00
Kalorijos ir doleriai	
Vilius Bražvilius	2.00
Lietuvių Tautos Kelias	
M. Biržiška	3.00
Lietuvių kalbos vadovas	
Red. prof. Skardžius	4.50
Lietuviškos pasakos	
J. Balyš	2.50
Lietuvių poezijos antologija	
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis	6.00
Lekučio atsiminimai (jaunimui)	
A. Giedrius	1.50
Lietuvių archyvas	
Bolševizmo metal	3.00
Lietuvos Valstybės Konstitucijos	
Lietuvai Tėvynei	0.70
V. Nemunėlis ir Vl. Vijeikis	0.50
Lietuva tironų Pančiuose	
B. T. Dirmeikis ir V. Rastenis (Jonas Andriūnas ir Petras Svyrus)	1.50
Mėnuo vadinamas medaus	
N. Mazalaitis	2.50
Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite:	
DIRVA,	
6820 Superior Ave.,	
Cleveland 3, Ohio	

CHICAGOS ŠEŠELIAI

CHICAGOS ŠEŠELIAI — žiaurios tikrovės vaizdai. Visas pasaulis žino Chicago, bet netokia, kokia aprašyta CHICAGOS ŠEŠELIUOSE. Upton Sinclair rašė apie Chicago lietuvių savo romane RAISTAS, bet netiek daug, kiek apie juos parašyta šitoje naujoje novelių knygoje. 316 puslapių; iliustruota; kaina 3 doleriai.

SIRDIES ROMAI — Amerikos lietuvių gyvenimo romanas. 450 puslapių; iliustruotas; kaina 4 doleriai.

ŠLIUPTARNIAI — pirmutinis romanas, kuriame tiek daug parašyta apie Amerikos lietuvių gyvenimo sunkumus, vargus ir kovas dėl lietuviybės. 652 puslapiai; Jono Šliupo, "dėdės" Šerno ir kun. Dembskio atvaizdai; kaina 3 doleriai.

VISOS TRYS KNYGOS TIK UŽ 8 DOLERIUS! Rašykite: Dr. Alg. Margeris, 3325 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois.

Ar pažįsti šį kraštą

Kviečiai, kurių pertekliaus neturima kur dėti

Kur auginami kviečiai

Žmogus kviečiais maitinosi nuo seniausių laikų. Kviečiai būdami pagrindiniai javai, naudojami žmogaus maistui, auginami įvairiose pasaulio dalyse. Į platesnės prekybos pasaulį jie išėjo, palyginti, dar neįprastai. Modernus transportas, panaudojimas žemės ūkyje žmogaus įvairių taupančių mašinų buvo veiksniai, kurie per kelis pastaruosius dešimtmečius kviečių gamybą padvigubino.

Siuo metu įvairiausių rūšių kviečiai auga skirtingose klimato sąlygose ir juos rasime rityse nuo pusiaujo ligi 60 laipsnių šiaurės platumos. Kiekviena civilizacija tauta naudoja kviečius. Skaitoma, kad kviečių produktus valgo bent 600 mil. žmonių. Taigi trečdalis visos žmonijos. Maisto srity su kviečiais gali rungtyniauti tik ryžiai.

Kviečiai (wheat) reikalingi, palyginti, šalto oro, vidutinės drėgmės juos auginant ir vidutiniai sauso ir šilto metų laikotarpio jų brendimo ir surinkimo metu. Derliaus surinkimo metas nėra visur vienodas. Ir toje pačioje Amerikoje, pvz., Oklahomoje tas derlius pradeda augti, mažesnę mės. pradžioje, tuo tarpu Kansas ir Nebraska valstybėse jis prasideda birželio pabaigoje arba liepos pradžioje. Albertoje, Kanados provincijoje, derlius bus pradėtas dar vėliau — apie rugsėjo pradžią.

Nežiūrint labai didelio kviečių auginimo paplitimo pasaulyje, jų 90% derliaus surenkama šešiose didelėse srityse. Šios sritys, pagal jų svarbą, yra: Europa, šiaurės Amerikos vidurys, Rytinė Azija, Indija, Argentina ir Australija. Daugiau kaip 85% pasaulinio kviečių derliaus auginama 10 valstybių.

JAV kviečių pasiskirstymas yra tik paskutiniųjų dešimties metų padarinys. Prieš 1880 m. ne tik Amerikos, bet ir kitų kraštų kviečiai buvo auginami daugiausia srityse, kur buvo pakankama lietaus ar buvo irigatorių plotai. Per kitus 60 metų, dėl visos eilės priežasčių, kviečiai paplito ir tose srityse, kur buvo mažai lietingumo. Be jau minėto transporto pagerinimo, ūkio mašinų įvedimo, čia dar turėjo reikšmės išvedimas kviečių rūšių, galinčių atsispausti sausras ir kt.

Ligi 19 amž. vidurio Amerikos ūkininko vartotą dviračių plūgą pakeitė traktoriai, atsirado įvairios kitos mašinos, ir amerikietis buvo įgalintas kviečius auginti jau didesniuose plotuose. Sunkvežimiai, traukiniai, laivai, panaudoti, palyginti, sunkaus produkto — kviečių transportui, palengvino šiuos javus nugabinti tūkstančius mylių, tik už keletą centų bušeliui. Amerikietis ūkininkas, kviečių auginimą perkėlti į vad. sausų plotus, kur maža lietaus, paskatino ir tai, kad Didžiųjų Lygumų valstybėse (Kansas, Oklahoma ir kt.), po kelių labai lietingų metų, atėdavo keli sausras metai, ūkininkui atnešdami neapskaičiuojamus nuostolius ir priversdami juos keltis kitur. Tokie sausrų metai: buvo 1932-36 m. Pirmaisiais pirmojo pas. karo metais kviečių kaina buvo labai pakilusi ir tai taip pat ūkininkus vertė įsikurti kitų plotų kviečiams.

Kviečiai auginami kiekvienoje šio krašto valstybėje. Tačiau ne visose kviečių derlius vienodas ir ne visur jiems augti ir bręsti geros sąlygos. Medvilnės Juostos srityse, taigi krašto pietuose, dėl

didelio lietingumo vasaros metu atsiranda įvairūs vabzdžiai, javų kenkėjai ir jų derlius būna nuostolingas. Kitos sritys, kur nepanaudoti irigacijos metodai, vėl per sausa kviečius auginti. Tad, nors ir plačiai pasiskirstę, bet kviečiai yra labiau susitelkę trisiose apibrėžtose srityse. Jos vadinamos žieminių kviečių Juosta, Vasarinų (amerikiečių vadinama — pavasarinų) kviečių Juosta ir Kolumbijos upės baseino sritimi.

Žieminių kviečių Juostoje šie javai sėjami rudenį ir jų derlius surenkamas kitų metų ankstyvąją vasarą. Jiems išaugti ligi kelių colių augščio, atėjus šaltesnis oras jų augimą sustabdo. Tie kviečiai paprastai sėjami švelnių žiemų srityse arba vietose, kur iškrenta daug sniego. Sniegas juos apsaugo nuo šalčio. Atėjus šiltesniai pavasario orui kviečiai vėl pradeda augti ir maždaug po trijų mėnesių juos jau galima pjauti.

Geriausią žieminių kviečių gaunami Texas, Oklahomos, Kansas ir Nebraska valstybėse. Iš čia kviečiai pasiekia pasaulio rinkas. Be minėtų valstybių, mažesnę reikšmę žieminių kviečių sritys dar paliečia Misourio, Illinois, Indiana, Ohio, Pennsylvania, Virginia, Maryland ir Delaware valstybės. Tai sritys, kuriose gaunami įvairių rūšių kviečiai, naudojami gaminti pyragams, biskvitams, pyragaičiams ir vad. naminei duonai. Turėdamas pakankamai lietingumo, šios sritys daug kenčia nuo įvairių ūkininko sunkiai pakeliamų nelaimių, kaip sausros, žemės slinkimo, insektų ar vad. karštų vėjų, audrų, naikiniančių ne tik derlių, bet ir pačius ūkius.

Sritys su kietomis žiemomis netinka žieminiams kviečiams. Minnesota, abi Dakotos, Montana, Washington valstybė — tai sritys, kur žiemos šaltesnės ir kur sniego dangą lengva. Tai, gi čia kviečiai sėjami ankstyvą pavasarį ir jų derlius surenkamas vasarai besibaigiant ar ankstyvąjį rudenį. Toji šiaurinė krašto dalis, be rytinių valstybių, vadinama Vasarinų kviečių Juosta.

Kitos minėtos kviečių auginimo sritys, tai Raudonosios Upės (Red River) slėnis, kur, jei neminėti sausrų, randamos labiausiai idealios sąlygos kviečiams ir kur, panašiai kaip Medvilnės Juostoje, visos vietos ūkininkų gerbūvis priklauso nuo gerų kviečių derliaus ir augstųjų kainų.

Dar viena svarbi sritis, tai Kolumbija upės baseinas, einas per Washington, Oregon ir Idaho valstybes. Ta sritis laikoma žymiausia vad. sauso ūkininkavimo rajonu krašte. Dėl labai mažo lietingumo, nuotoliu nuo rytinių rinkų, taigi, brangesnio transporto, ūkininkas Kolumbijos baseine auginą tik kviečius ar, ba nęko. Dėl, palyginti, sausų plotų ir kt. priežasčių, Amerikos kviečių auginimo juos derliaus iš vieno akierio (bušelių), gauna mažiau kaip Vak. Europos kraštų auginimojai. Pvz., Anglijos ūkininko derlius yra net tris kartus didesnis už amerikiečio — apie 35 buš. nuo akierio, didesnis — vokiečio (per 30) ir prancūzo (26). Amerikietis iš vieno akierio surenka nedaudiau kaip 15 buš. kviečių. Europinės sritys pasižymi intensyvaus ūkininkavimo metodais ir dideliu lietingumu. Tačiau bendrai paėmus,

Amerikos kviečiai nėra žemiau vertinami už europietiškus.

Krašto eksporte kviečiai užima vieną svarbią vietą. Šalia S. Rusijos, Kanados, Argentinos ir Australijos, JAV-ės ne tik daug jų eksportuoja (pvz. pereitų metų sezoną — ligi 473 mil. bušelių), bet susiduria ir su kviečių gamybos pertekliaus klausimu. Čia prisidėjo ir vyriausybės kainų palaikymo politika (90% pariteto sek. dviems metams) ir tai, kad šiais metais pasiektas antras savo didumo derlius — 1,298 mil. buš. Esant dar atsargai iš pereitų metų ir laukiant eksporto sumažėjimo ligi 325 mil. bušelių, o krašto reikalams paskiriant 700 mil. buš., susidaro kviečių perteklius krašte apie 550 mil. buš. JAV eksportą smarkiai pradėjo konkuruoti Kanada. Ji iš dabartinio derliaus bus pajėgi eksportuoti ligi 525 mil. buš.

Būdami sunkiausiu eksportiniu produktu (pakanka palyginti, kad pasaulinis medvilnės derlius yra 6 mil. tonų, o kviečių — apie 135 mil.) kviečiai reikalingi gero transporto sąlygų. Greitas geležinkelio išsiplėtimas Amerikoje ar Australijoje, sietas su reikalu eksportuoti kviečius į kitus kraštus ar tolimesnes krašto rinkas. Su transportu čia siejasi ir Didžiųjų Ežerų laivininkystė, kviečiams sukrauti, belaukiant transporto, reikalingų javų elevatorių statyba Ežerų uostuose (pvz. Buffalo) ar dideliuose Kanados javų prekybos centruose, pvz. Vancouveri ar Montrealy, kuris laikomas didžiausiu kviečių eksporto centru pasaulyje.

Seniau krašte tūkstančiai javų malūnų maldavo daugiausia tik vietos reikams. Po 1890 m., dėl daugelio priežasčių, malūnų pramonė pergyveno didelį perversmą. Palaipsniui, ties didžiulėmis kviečių auginimo sritimis ar pakeliumi į rinkas išaugo dideli javų malimo centrai. Per keletą dešimtmečių Minneapolis miestas Minnesotos v. buvo didžiausiu tokiu centru visame pasaulyje. Svarbiausia dėl jo artumo Vasarinų kviečių Juostai. Kiti žymesni centrai, esą arčiau žieminių kviečių Juostos, Kansas City, Chicago, St. Louis ir Wichita. Sioo metu didžiausiu, ne tik Amerikoje, bet ir pasaulyje javų malimo centru laikomas Buffalo miestas, per kurį keliauja įvairių rūšių kviečiai. Jis yra labai patogioje vietoje gyventojų turtumui, komercinių kepyklų ir energijai reikalingų krioklių požiūriais.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Ar daug automobilių bus pagaminta kitais metais?

Pagal žinias iš Detroito, automobilių pramonė daranti tikrus stebuklus. Kitais metais tikimasi ne tik prašyti rekordinių 1950 metų su 8 mil. auto mašinų, bet dar pagaminti bilionų dol. vertės tankus, lėktuvus ir kt. karinės gerybes. Nors toji auto pramonė kas savaitę pagamina 135 tūks. automobilių ir sunkvežimių, bet ji jau pasiekė ar pralenkė karinių užsakymų terminus. Jei ne kariniai užsakymai, tai toji pramonė galėtų kas mėn. pagaminti daugiau kaip 1 mil. auto mašinų. Vyriausybės įvestos medžiagų kontrolės panaikinimo laukiama prieš kitų metų kovo 1 d. gal ir naujiesiems metams.

Kas valdė Texas? Pirmaisiais buvo prancūzai 1684 m. Juos pasekė ispanai ir vėliau meksikiečiai 1821 m. Po jų atsirado Texas Respublika su Vienišos žvaigždės (Lone Star) vėliava: 1845 m. Texas prisijungė prie Sąjungos. Vėliau Texas sudarė Pietinės Konfederacijos dalį ir 1865 m. vėl įėjo į JAV sudėtį.

Kuriuo būdu JAV įsigijo Havajų Salas?

Jos savanoriškai prisijungė 1898 m.

Parengė V. Al.

Skautų veiklos žinios

SKAUTININKŲ ŠALPOS DARBAS

Paskutinėje Ramovės sueigoje Chicago skautininkai-kės, sktn. Serapino paskatinti, nutarė remti Vasario 16-sios gimnaziją ir išlaikyti vieną jos mokinių. Ten pat buvo sudėti pirmojo įnašo pinigai, kurie dabar jau yra pakelę į Diepholzą.

Tačiau vieno mokinio išlaikymu nepasitenkintą. Chicago skautininkų ramovės ryžosi sutelkinti jėgas remti Vasario 16-sios gimnaziją. Tam tikslui sklandžiai atsiėmė sudarytas organizacinis komitetas iš vyresn. sktn. M. Jukščio, vyresn. sktn. O. Zailskienės ir pasktn. A. Valatkaičio.

Vyresn. sktn. M. Jukščas, gyv. 1441 So. 49 Ave., Cicero 50, Ill., jau kuris laikas energingai tvarko siuntinių ir lėšų siuntimą Diepholzan, Vokietijon. Pasktn. A. Valatkaičis per spaudą nuolat primena skautams ir lietuviškajai visuomenei apie šios šalpos svarbą. Ramovės įgaliojė šį org. komitetą kviešti bendron talkon vietos lietuviškas organizacijas ir paskirus visuomenės veikėjus. Pasilikusių Vokietijoje šalpa ir rėmimas neturi užguiti kelių pasiryžusių pečius, bet visi geros valios lietuviai kviečiami šion talkon!

SKAUTŲ SVEIKINIMAI SUKAKTUVININKAMS

Skaitytojus jau pasiekė "Skautų Aido" Nr. 9. Jame yra gražiai pasveikintas visų skautų ir skautų vardu Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, Vilniaus U-to rektorius ir pirmasis lietuvių skautų globėjas (1918 m. Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijoje) — prof. Mykolas BIRŽIŠKA jojo 70-jo gimtadienio proga.

Taip pat 60-jo gimtadienio proga pasveikintas nenuilstamas keliautojas Lietuvos vandenimis, Vytauto Didžiojo ir Notre Dame U-to profesorius sktn. Steponas KOLUPAILA. Sktn. prof. S. Kolupaila pastarajame "Skautų Aido" numeryje maloniai nukelia jaunuosius skaitytojus į Nepriklausomos Lietuvos laikus straipsnyje "Iš mūsų gražios praeities". Jis suglaustai nupasakoja nepamiršamas keliones su skautais Lietuvos upėmis ir ežerais. Straipsnį puošia 4 puikios paties autoriaus kelių nuotraukos.

SKAUTŲ PIRMONO AUKA

Liet. Skautų Brolijos Pirmūnas vyresn. sktn. Petras Jurgėla atsiuntė \$10. — auką, vyresn. sktn. M. Jukščui, tuo paremdamas Chicago skautų vedamą 16-sios Vasario gimnazijos šelpimo akciją. Džiugu pabrėžti, kad lietuviškosios skautybės tėvas gyvai seka ir reaguoja į mūsų skautų darbus išsviijoje. Nuširdus dėkui! O jo pavyzdys teskatina visus lietuvius dėtis šion talkon.

JAUNATVIŠKOS PASTANGOS IR DUOSNIOS AUKOS

Cicero skautės ir skautai prie bažnyčios rinko aukas liet. ligoniams Vokietijoje Kalėdų proga sušelpiti. Surinkta \$129.34. Už surinktus pinigus perkami maisto produktai ir siunčiami Vokietijon, kad ligoniai juos gautų Kalėdoms. Skautai-tės nuširdžiai dėkoja visiems aukotojams ir klebonui kun. Albavičiui už leidimą rinkti aukas prie bažnyčios.

Spalio 5 d. Cicero skautai ir skautės parapijos salėje turėjo jaukų pobūvį, į kurį atsilankė daug svečių.

PAS NEW YORKO SKAUTUS

New Yorko skautai vyčiai sudarė oktetą, kuriam vadovauja muz. M. Liuberskis. Oktetė dainuoja — St. Rasimas, Alf. Ilgūtas, J. Lapurka, M. Ilgūnas, R. Kontrimas, R. Kezys, K. Kudžma ir L. Ralys.

New Yorko tunte netrukus pradėdami skiltininkų kursai. Kursams paruošė programą ir jiems vadovaus vyresn. skiltin. R. Kezys. Lektoriais bus vietos skautininkai ir skautų vadai.

PAS BOSTONO SKAUTUS

Paskutinėje Bostono kęstutėnų sueigoje draugininkas vyresn. skilt. A. Banevičius iškilmingai įteikė darbsčiam skiltin. Česlovui Kiliuliui-Pažangumo ženklą, kurio jis buvo apdovanotas Sv. Jurgio šventės proga.

Nuo spalio mėn. pradžios kęstutėnų draugininko pareigas perėmė vyresn. skiltin. Vytautas Černius, gyv. 21 Market St., Cambridge, Mass. O buvęs draugininkas vyresn. skiltin. Algis Banevičius vadovauja "Lapinių" būreliui, kuriam priklauso paaugešni Bostono vietininkijos skautai. Lapiniai iki ateinančio skauto vyčio egzaminams pasiūsi. Iki šiol "Lapinams" pasiekusius skaitė sktn. I. Končius ir sk. vytis vyresn. skiltin. P. Blumius.

SKAUTYBEI UGDYTI FONDAS

Chicago skautininkų ramovės

sueigoje sktn. Z. Juškevičienė pranešė, kad jau spausdinami meniškai paruošti laiškinio popieriaus komplektai. Juos paroduodant bus renkamos lėšos fondui lietuviškajai skautybei ugdyti.

APIE SKAUTŲ LEIDŽIAMĄ KALENDORIŲ

Šių metų gale Liet. Skautų Brolijos Vadija išleidžia 1953 m. kišeninį kalendorių visiems lietuviams, vardu — Tauta Budi. Turinyje, be įvairių vertingų ir visus lietuvius dominančių straipsnių, bus daug vietos lietuviškų įstaigų, įmonių, prekybų ir pavienių asmenų skelbimams. Skelbimų kainos visiems priimanamos: vieno puslapio dydžio — \$10, pusės puslapio — \$5. Skelbimų tekstuose, be kainos skirto, bus dedamos ir įvairios reklaminių fotografijos ar piešiniai, jei to pageidaus besiskelbiantieji.

Visi tokia reklama suinteresuoti lietuviai kviečiami pasinaudoti šia proga, nes šis kalendorius bus platinamas tarp lietuvių visuose pasaulio kraštuose. Skelbimus renka įsipareigoję savanoriai, daugiausia skautai vyčiai. Jei jie kartais Jūsų nepasiekusių planą, pritaikytą skauto vyčio egzaminams pasiūsi. Iki šiol "Lapinams" pasiekusius skaitė sktn. I. Končius ir sk. vytis vyresn. skiltin. P. Blumius.

DAR APIE R. SPALIO KNYGĄ

"Skautų Aido" Nr. 9 spausdinamas dar viena ištrauka — "Sto-

vykla", iš rašytojo vyresn. sktn. Romo Spalio Tremties leidyklos Vokietijoje leidžiamos knygos "Gatvės Berniuko Nuotyklai".

Tame pat "Sk. Aido" Nr. trumpai nupasakojamas R. Spalio raštų kelias į skaitytojus ir apibūdinamas jo iki šiol pasirodžiusios knygos.

"Gatvės Berniuko Nuotyklai" šiomis dienomis išėina iš spaudos. Knygoje yra trys dalys — 1) "Stovykla" (ištraukos spausdinamos "Skautų Aido"), 2) "Išdykėlių Vasara", kur knygos didvyris Jonas išgyvena daugybę nuotykių ir 3) "Audingas Ruduo". Trečioje dalyje netikėtai įvykis žada sugriauti benuosistovintį Jono gyvenimą, bet jo ir jo draugų drąsumas ir pasiryžimas viską nukreipia kitaip.

Ši knyga skiriama jaunimui skaityti, tačiau ir vyresnieji, kurie turėjo progos skaityti rankraštį arba ištraukas "Skautų Aido", yra nepaprastai sužavėti.

"Gatvės Berniuko Nuotyklus", pasiuntus \$5,— galima gauti:

JAV-bėse per Br. Jacikevičių, 560 Grant Ave., Brooklyn, N. Y., o Kanadoje — per Aug. Kuolą, 14. Claremont St., Toronto, Ont.

Tris kartus greičiau! Tris kartus daugiau!

Taip... modernūs GASO Vandens šildytuvai yra greičiausi pasaulyje — šildo vandenį tris kartus greičiau už sekančią daugiausia naudojamą kurą. Taip pat, kuro kaina yra tris kartus mažesnė už sekančią populiarią rūšį.

Gaukit daugiau Karšto Vandens...

Gaukit daugiau už savo pinigus...

su **GASO** vandens šildytuvu

DAUGIAU KARŠTO VANDENS moderniam indų plovimui!

Čia jūsų lėkštė — daug karšto vandens automatiškai indų plovėjui, kuris nuvalo, kol jūs ilsitės! Su moderniu Gaso Vandens šildytuvu, vanduo yra visuomet karštas...

DAUGIAU KARŠTO VANDENS moderniam skalbimui!

Lengvesni, baltiesni skalbiniai — kol jūs sėdite. Žinoma, jūsų automatiška skalbimo mašina reikalauja daug tikrai karšto vandens. Ir Jūsų modernus Gaso Vandens šildytuvas tikrai jį paruošia — keliems pakeitimams.

DAUGIAU KARŠTO VANDENS sveikatai ir grožiui!

Jūs galite naudoti kiek tik norit karšto vandens — su moderniu GASO Vandens šildytuvu. Naudokit dušą, bet kada... plaukant dažnai plaukus. Visuomet yra užtektinai karšto vandens bet kam, nuo skutimosi iki namų valymo.

SUMODERNINKIT SAVO KARŠTĄ VANDENĮ...

MODERNINKIT SAVO GYVENIMĄ. GAUKIT AUTOMATISKĄ, APAČIOJ ŠILDOMĄ, IZOLIUOTĄ

GASO Vandens šildytuvą!

The East Ohio Gas Company

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

RINKIMAMS ARTEJANT

Tikima, kad Eisenhower šiūse rinkimuose, lapkričio 4 d., gaus daugiau balsų, negu bent kada gavo koks kitas respublikonas kandidatas. Sprendžiama iš 6,000,000 daugiau susiregistravusių balsuotojų, kurie šmet pasistengė susidomėti prezidento rinkimais.

Tačiau, prezidentą išrenka ne dauguma populiarių balsų, bet laimėjimas tose valstybėse, kurios turi daugiau prezidento rinkti elektorių. Eisenhowerio laimėjimas ar pralaimėjimas priklausys nuo to, kokiose valstybėse jis gaus daugumą balsų.

1948 metais Trumano laimėjimas buvo pasiektas tik 54,000 daugiau balsų, gautais Ohio, California ir Illinois valstybėse. Tas davė jam 78 elektorinius balsus, be kurių jis nebūtų laimėjęs. Taigi, nesvarbu vienur ir kitur gauti milijonų balsų daugiau už savo oponentą, nes su milijonu ar tik vienu balsu galima laimėti keliasdešimt elektorių.

Valstybių elektorius gauna tas kandidatas, kuris toje valstybėje gauna nors vieną balsą daugiau už savo oponentą.

Partijėlės

Visada rinkimuose vyrauja tik dvi didžiosios partijos, ir, atrod, nieko kito šalia jų ir nėra. Tačiau ne taip: visais prezidento rinkimais būna kelios smulkios partijėlės, kurios, pvz., 1948 metais, sugraibė 5% visų balsų, arba 2,623,000 tų piliečių, kurie netiki į dideles partijas ir turi savo tam tikras tendencijas. Tačiau tiek balsų buvo surinkta iš visos Amerikos ir jos negavo nė vieno prezidento elektorinio balso, išskyrus dixiecratus, gavusius keliolika tokių balsų pietuose (protestui prieš Trumaną).

1948 metais buvo šios partijėlės: komunistų remiama Progresyvi partija, kurios kandidatas buvo Wallace (dabar viešai prisipažinęs, kad klydo tikėdamas į Rusiją ir sovietų politiką) ir dixiecratus.

Šmet smulkios partijėlės yra: socialistų, kuri pastatė kandidatą tūlą D. Hooper Jr., advokatą iš Reading, Pa. Be to dar yra Socialistų Darbo partija ir Socialistų Darbininkų partija. Nebaigė savo veiklos ir Progresyvi partija, kuri taip pat stato savo kandidata.

Seniausia, nuolatine trečia partija, yra taip vadinama Prohibicijos partija, kovojanti už panaikinimą šalje svaiginančių gėrimų. Ji niekad nelaimėjo, tačiau netiesioginiai, 1917 metais prohibicija buvo įvesta. Prohibicija atmetta tik 1933 metų gruodžio mėn.

Socialistų partija taip pat yra kaip "amžina" partija statusas savo kandidatams. Prieš 1920 metus, socialistų "amžinas kandidatas" buvo Eugene Debs, po to, nuo 1920 iki 1948 metų, jų kandidatai kas keturi metai buvo Norman Thomas, kuris ir paseno bekandidatuodamas šešis terminus, nieko nelaimėjęs.

Pietinės valstybės

Nors pietinių valstybių vergus negrus išlaisvino respublikonas prezidentas Lincoln, negrai linkę daugiau balsuoti už demokratų. Ir pietinių valstybių baltieji balsuoja už demokratų nuo 1864 metų, keršydami šiauriečiams už negrų išlaisvinimą.

Bet negrai pietuose neturi balsavimo teisių. Tenyškčiai baltieji nesutinka susilyginti su negrais, nors šiauriniai demokratų, eilė metų, skelbiai dirba įvesti negrams lygybę ir pie-

tuose, kokią jie turi šiaurinėse valstybėse.

Keista, ar ne: pietuose valdą demokratai, nuo 1864 metų, remia šiaurės demokratų prezidento rinkimuose, bet kai šiauriniai demokratai kovoja už įvedimą negrams pietuose lygių teisių, pietiečiai demokratai visokius būdais tos lygybės įvedimą sulaukia.

Žadėjimas pietuose likusiems negrams lygybės, šiauriniams demokratams yra pelningas: šiaurės pramonės miestuose pastarųjų 40 metų bėgyje prisvo milijonai negrų. Ir šie negrai, šiaurėje turėdami pilietines teises, balsuoja už demokratų partiją, kad šiaurės demokratai "kovoją" už pietinių negrų, jų brolių, lygių teisių...

Bet ta "kova" bus labai ilga ir negreit bus pasekmės, nes pietiečiai demokratams atkakliai laikosi už savo "valstybines teises", kurios nusako, kad jų niekas negali priversti pakeisti tvarką, ir įvesti negrams balsavimo teisių.

Nuo Rooseveltto laikų negrų padėtis pietuose kaip ir šiek tiek palengvėjo: pirmiau negrams nebuvo leidžiama eiti šaligatviais, važiuoti tramvajuje kartu su baltaisiais: pusė tramvajaus buvo atskirta negrams.

GENEROLŲ GROW BYLA

Atsimenate sovietų šnipų padidėjusio Amerikos generolo Grow užrašų knygą, dėl kurios kilo tiek skandalas. Tas generolas pateko net karo teismas. Dabar, didžiausias Amerikos politinis žurnalas "Saturday Evening Post" patiekė žurnalisto Demaree Bess straipsnį, kurio vienas įdomus sakiny yra toks:

"Kaip galėjo šitaip pasielgti sveiko proto vyriausybė?"

Paaikšėjo štai kas: Generolo Grow karingi pareiškimai, kuriuose sovietai paskelbė, pasiremdami jo dienyno užrašais, buvo pačių sovietų suklastoti propagandai. Keli tikrieji jo užrašų punktai nieko neatidengė. Tačiau augstieji Amerikos kariūnai vadai, nors žinodami, kad tie sovietų daromi priekaištai yra suklastoti, laikė savo liežuvius prikandę.

U.S. AMBASADORIAUS ĮSĖMETIMAS

Washingtoną sukrėtė pranešimas iš Kremliaus, kad Amerikos ambasadorius George F. Kennon pašalinamas iš U.S. ambasados Maskvoje. Kadangi Kennon buvo išvažiavęs į vakarų Europą pasitarimams su kitais ambasadoriais, sovietų pasirinktas laikas uždaryti jam duris atgal į Maskvą, paliko jį be kitokio pasirinkimo.

Valstybės sekretorius Acheson, telefonu susisiekęs su keliančiu prezidentu Trumanu, pagaliau paskelbė, kad Amerika nesirengia pašalinti Sovietų ambasadoriaus iš Washingtono, ir nesilms jokių "atsilyginimo" žygių.

Sovietai palaikė "šmeižimu ir įžeidimu" Kennon teisingumą pareiškimus. Tuo tarpu Amerika toleruoja visokius sovietų plėšarnius ir dar nė vieno nepašalino už Amerikos šmeižimą.

ĮSIGYKITE VERTINGUS LIETUVIŲ DIENŲ LEIDINIUS

"Lietuvių Tautos Kelias", prof. M. Biržiškos \$3.00
"Varpai Skamba", St. Būdavo apysaka \$2.50
"Žemė", poezijos antologija \$4.00
Knygos gaunamos: "Dirvos" redakcijoje, 6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio, spaudos kioskuose ir leidykloje: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Bostone minės J. Kasmausko sukaktį

DIDELĖS IŠKILMĖS

Tautinės S-gos Bostono skyriaus lapkričio mėn. 8 d. rengia savo pirm. Jono Kasmausko, jo 70 metų amžiaus ir 40 metų visuomeninio darbo pagerimą — jubiliejų. Tą progą bus S-gos rūmuose atidengtas jo biustas, kurį padarė skulptorė El. Docienė, gyv. Kanadoje.

KLASIKINĖS MUZIKOS KONCERTAI

Tautinės S-gos Bostono skyriaus spalio mėn. 5 d. pradėjo klasikinės muzikos koncertus. Tą progą S. B. Kalvaitis painformavo klausytojus, kad T. S-ga, vykdydama savo kultūrinę veiklą, numato sekmadieniais duoti klasikų koncertus su paaiškinimais. Koncertams vadovauja jaunas muzikas Strolė. Bus duodami pačių žymiausių muzikų kūriniai.

Visuomenė labai patenkinta šia kultūrine programa.

SUSIORGANIZAVO TAUT. KORP. KORPORANTAI

Rugsėjo mėn. 27 d. Bostono ir apylinkės Neo-Lituanai turėjo savo oficialią korporantų sueigą. Sueiga nutarė sudaryti taut. korp. ratelį. Pakviesti Filiae Lituanai ir Jaunoji Lietuva korporantai. Tą progą nutarta ruošti lapkričio 22 d. korporacijos 30 metų sukakties minėjimą.

Į minėjimą bus kviečiama Lietuvos U-to mokslo personalo nariai, gyv. Bostone, Bostono studentų atstovybės atstovai, Bos-

PELEDA BELDŽIASI Į JŲSŲ DURIS

Tik ką išėjo 8 Nr. Pelėdos 2 al., su priedu Tėviškės Aidas 8 al. Juose virš 30 paveikslų, iliustracijų, sąrašų. Daug juokų. Aprašomos mūsų dienų aktualios iš politinio ir kultūrinio gyvenimo. Kaina \$0.50. Kas nėra matęs Pelėdos ir atsiųs savo adresą, vieną numerį susipažinimui gaus nemokamai.

Tik ką išėjo: Andersono Pasakos 210 pl., gausiai iliustruota, kaina 2,00 dol.

Hafo Pasakos, antra dalis, gausiai iliustruota, kaina 1,25 dol.

Ankščiau išleista: Hafo Pasakos, pirmą dalis, (Karavanas) gausiai iliustruota, kaina 1,50 dol.

A. Vilainis, žemaičių žemėje keliolika aprašymai, 132 pl., kaina 1,50 dol.

Pelėdos 1952-1953 metų kompietai, kaina 5,00 dol. Baigiamame spausdinti Pelėdos kalendorių 1953 metams. Daug feljetonų, juokų, ir plati mūsų politinio ir kultūrinio gyvenimo apžvalga. Virš 40 sąrašų ir paveikslų. Priede Karalienės Michalos Pranašystės ir naujausias sapninkas su Pelėdos kommentais. Kaina užsisakys šių knygų bent už 3,00 dol., Pelėdą iki šių metų galo gaus dovanai.

Adresuokite: Pelėda 3153 So. Halsted St. Chicago 8, Ill.

tono Tautinės S-gos V-ba ir korporantai su šeimomis. T. S-gos V-ba leido korporantams gražiausios salės vienoje dalyje įmontuoti korp. ženklą ir herbą. Įrinkta korp. valdyba: Pirm. S. V. Čepas, sekr. inž. Krikščionaitis, narys inž. Dačinskas.

"ATŽALYNO" PASTATYMAS

Tautinės S-gos rūmuose, režisuojant p. Gustaitienę, vyksta repeticijos K. Binkio "Atžalyno". Vaidinimas numatomas gruodžio mėn. pradžioje. Beveik visi dalyviai sudaryti iš mėgėjų.

SUDARYTAS TAUT. S-GOS POLITINIS RATELIS

Ivairiems politiniams klausimams nagrinėti sudaryta iš T. S-gos narių politinis ratelis, kuriam vadovauja Alf. Latvėnas. Prie šio ratelio žada prisidėti ir Neo-Lituanai.

NEVEIKIA RAMOVENAI

Prieš kiek laiko čia buvo įkurtas Ramovėnų skyrius. Susirinkus nedideliui būreliui asmenų pirminku išrinko ats. pulk. Andrių, sekr. ats. mjr. Bajerčių. Šiuo metu susidarė gana nemažas skaicius buv. Lietuvos karių, kurie norėtų gyvensnio veikimo. T. S-ga leistų naudotis jų kultūrinei veiklai savo patalpas, bet vadovybė nešaukia susirinkimų.

ATVIRAS LAIŠKAS

Didžiai Gerbiamas Pone Redaktorai,

1952 m. spalio 2 d. "Dirvos" Nr. 40 Jūs malonėje paskelbtai L. Darbo Federacijos Įgaliotinio JV laiškelį. Už tai Jums dėkoju. Tačiau Jūsų korespondento pridėti "komentarai" kažkaip labai "atsiduoda" jau nuo 1948 m. krikščionių demokratų prieš Darbo Federaciją pradėtąja "akcija" ir privalo kaikiurių patikslinimų, kuriuos maloniai prašau Jus paskelbti.

Dr. J. Grinius yra ne tariamas, bet tikras DF atstovas VLIKE. Pastangos jį iš VLIKO išjungti nėra nei krikščioniškos, nei demokratiškos, nei teisėtos, nors jas net visas VLIKas vienu balsu užgirtų. DF Centro Valdyba yra išrinkta 1940 m. gegužės 9-10 d. Vilniuje įvykusio teisėto atstovų suvažiavimo ir, naujam suvažiavimui dėl vis major tuo tarpu įvykti negalint, teisėtai tebetęsia DF organizacija, atsakomybę bei uždavinius iki išlaisvinotų Lietuvos naujo teisėto organo bus nuo jų pareigų atleista. Kadangi Jūs, Pone Redaktorai, kaikiurių kitų institucijų atžvilgiu esate kaip tikta nusistatę už kontinuitetą, tai iš DF Centro Valdybos kontingentus Jūs juoba turėtumėte būti suprantamas. O ši teisėta DF Centro Valdyba dr. Griniaus iš VLIKO nėra atšaukusi ir nesirengia to daryti. Bet dr. Grinius įtina VLIKE, lygiai kaip ir savo metu Vaitiekūno, laikam nepatinka, todėl, nepaisant priemonių, siekiama juo atsikratyti. Jau 1948 m. prieš teisėtą DF Centro Valdybą ir DF atstovą VLIKE buvo suruostas atentatas. 1948 m. gruodžio 19 d. Fellbachė susirinko buv. iki 1930 m. DF veikėjas P. Jočys, buv. Vilkiškio skyriaus DF veikėjas Valaitis, buv. tremtyje kurį laiką DF antrininkas VLIKE, vėliau perėjęs į KDP, jos centro valdybos narys Šimaitis (žiūr. LKD 1951. 7. 10. biuletenį) ir nieko bendra su DF jau nuo 1920 metų neturįs D. Micuta ir pasiūlymą DF "suvažiavimu", kuris

BALTIMORES ŽINIOS

DR. BRUNO RADAUSKAS

Šių metų vasarą Marylando valstybėje, Baltimorėje, Med. Dr. Bruno Radauskas išlaikė valstybinius egzaminus ir įgijo teisę verstis privačia medicinos praktika.

Dr. Br. Radauskas į Baltimorę yra atvykęs iš tremties prieš tris metus. Visą laiką gyvendamas Baltimorėje dirbo ligoninėse.

Paskutiniuoju metu Lietuvoje Dr. Radauskas buvo Marijampolės miesto ir apskr. ligoninės direktorium.

Medicinos mokslus yra baigęs prieš antrąjį pasaulinį karą Vokietijoje — Berlyne. Ten pat įgijęs ir doktoratą.

PRADŽOS MOKYKLA

Baltimorės šeštadieninė pradžios mokykla darbą pradėjo spalio mėn. 11 dieną. Laiku darbas nebuvo pradėtas dėl stokos mokytojų. Tačiau dabar jau mokytojų kadras sudarytas ir tikimasi, kad numatytoji programa bus išleita.

Mokyklai, nuo jos įkūrimo pradžios, vadovauja mokyk. K. Dulys.

Ta pati mokykla lapkričio mėn. 14 d. parapijos salėje ruošia vakarą. Kad vakaras būtų sekmingesnis ir pelningesnis, talkon pakviesta "Dainos" draugija, skautų draugovė ir ateitininkai, kad bendromis jėgomis galėtų suruošti turiningesnį ir įvairesnį pasipamėjomą.

KARIUOMENĖS MINĖJIMAS

Lietuvos ats. karių s-ga, lapkričio mėn. 23 d. ruošia iškilmingą mūsų kariuomenės šventės minėjimą.

Programoje numatyta, be prakalbų, ir koncertinė dalis, kurią atliks mūsų operos solistas Ip. Nauragis. Smulkesnės žinios bus paskelbtos kiek vėliau.

sudarė DF "Centro Komitetą". Suprantama, DF Centro Valdyba šiam "suvažiavimui" paneigė šiam "suvažiavimui" paneigė betkurį titulą kalbėti ir veikti DF vardu. Apie to "Centro Komiteto" pastangas išjungti iš VLIKO Vaitiekūną aš esu girdėjęs, bet per 4 metus jos pasisekimo neturėjo ir negalėjo turėti. Galima suprasti, kad dabartinėmis sąlygomis tas "Centro Komitetas" gali gauti VLIKO daugumos "palaiminimą" ir jo "atstovus" gali kaip "Dirva" pastebėti "nutūpti" vietoj teisėto DF atstovo VLIKE. Bet tai būtų dar vienas įrodymas, kad VLIKE praktikuojamas ir nemoralus ir neteisėtas metodas. Ogi neteisėte teise paversti net ir VLIKas negali. Taigi jei jau kas malšo košę su DF atstovu VLIKE, tai tik jau ne Vaitiekūnas.

Jūsų korespondentas susirūpinęs dėl apvertintos Vaitiekūno padėties nesutampant kaikiuriams LF ir LDF nusistatymams. Žinoma, būt geriau, kad tie nusistatymai sutaptų. Būt dar geriau, kad ne tik LF ir DF nusistatymai sutaptų, bet visų vlikinių grupių. Tačiau ir pasitaikę nesutapimai nusistatymuose Vaino dar nestato į apverttiną padėtį, lygiai kaip pvz. tautininkų atstovo VLIKE nestato į apverttiną padėtį pasitaikę nusistatymų nesutapimai tarp tautininkų ir laisvės kovotojų. Vaitiekūnui labiau graudu tai dėl Jūsų korespondento nusistatymo laikyti "nuodėmę" federantui (tas pat žinoma taikintina ir tautininkui) dalyvauti rezistencinės kovos organizacijoje, vištieki ar tai būtų Lietuvių Frontas, ar Laisvės Kovotojų Sąjunga. Esu įsitikinęs, kad ne tik Vaitiekūnas, Grinius ir kiti federantai, dar 1940 m. ar kiek vėliau įsijungdami į Lietuvų Aktyvistų Frontą ar iš jo išrie-

Vincės Jonuškaitės Jubiliejinis KONCERTAS

DALYVAUJANT A. MIKULSKIO VADOVAUJAMAM ČIURLIONIES ANSAMBLIO MIŠRIAjam CHORUI

Prie fortepiono
PROF. VLADAS JAKUBENAS

SEKMADIENI, SPALIO 26 d. 7 val. vakaro
LITTLE THEATRE - PUBLIC
AUDITORIUM - EAST 6th ir ST. CLAIR
Bilietai iš anksto gaunami Dirvoje, Muliolio įstaigoje, spaudos kioske ir pas platintojus

dėjusias kitas kovos organizacijas, bet ir Jūs, Pone Redaktorai, neturėtumėte minties, kad ateis dienos, kada dėl šio įsijungimo jums darys priekaištus ir neigs teisę aktyviai dalyvauti kitose organizacijose. Aš noriu tikėti, kad ir šiandien tokia mintis Jūsų korespondentui kilo ir į "Dirvą" pateko tik iš neapdairumo. Rezistencinės kovos organizacijos yra apjungusios įvairių politinių grupių žmones ir aš didžiuojuos, kad ir daugumas federantų buvo ir tebėra šių organizacijų gretose. Aš negaliu sutikti, kad tas dalyvavimas siaurintų asmens teises.

Su pagarba
V. Vaitiekūnas
LDF Centro Valdybos Įgaliotinis Jungtinėse Valstybėse

Red. pastaba: Dėdami šį laišką, kuris paryškina dabartinį Darbo Federacijos padėtį, nerandame tikro atsakymo į mūsų korespondento nusistebėjimą, kodėl V. Vaitiekūnas frontininkas nori iš Vliko išeiti, o V. Vaitiekūnas federantas — Vliko pasilikti. Vienas juoką mylintis bendradarbis mus net paklausė: — O ką tu reikalauji mano adv. Juozas Katilius?

Laiško pradžioje V. Vaitiekūnas nori teigti, kad Dirva lyg ir talkininkauja krikščionims demokratams jį nukariauti. Užtikrinam, kad Dirvai tas absoliučiai nerūpi. Mes dėdami anuos pranešimus ir šį laišką, norime tik skaitytojams parodyti, kas iš tikrųjų yra atsitikę su grupe pėmis ir jų atstovais Vliko, kada patys nežino kur kuris pri-

klausio ir ką atstovauja. Kad šiandien patys katalikiškų srovių atstovai nebesusigau do ką kuris atstovauja, geriausia matyti iš jų pačių pasisakymų Drauge ir Darbininke. Ir kai katalikiškos grupės nuo tų lygų išsigydydys, išsigydydys ir nuo domminavimo troškimo, darbas vėl eis į normalias vėzes.

John T. Corbley yra paskirtas Clevelando Coca-Cola Bottling Co. vyriausiu tvarkytoju. Jis pradėjo tarnauti vežiodamas šį gėrimą, vėliau, 1935 m. pakeltas į pardavimo tvarkytoją ir, 1948, įtaisymų ir gaminių inspektorium. Gi dabar vyriausiu tvarkytoju.

Ar jau
įstojai į
VILTIES
draugiją?

Clevelande ir APYLINKĖSE

NAUJOSIOS BAZNYČIOS ATIDARYMAS

Ivyksta šį sekmadienį, spalio mėn. 19 d. 11:30 val. Atidarymo iškilmėse dalyvaus vysk. V. Brizgys, giedos vietos parapijos choras, klerikų choras ir Čiurlionio ansamblis. Šventinimo apeigas atliks vietos archyviskupas. Plačiau skaityk 8 psl.

PASITRAUKĖ SKAUTŲ VIETININKAS

Clevelando lietuvių skautų vietininkijos vietininkas sktn. Zenonas Dučmanas nuo spalio mėn. 1 d. pasitraukė iš pareigų. Vietininko pareigas perduoda jūrų sktn. Vladui Petukauskui. Skautų reikalais dabar kreip- tis į jūrų sktn. Petukauską šiuo adresu: 1319 E. 89th St. telef.: RA 1-9936.

Skautų tėvų ir rėmėjų komi- tetas, posėdžiavęs praėjusį sek- madienį, ir painformuotas apie Z. Dučmano pasitraukimą, už jo didelį ir nuosirdų darbą, nepai- sant savo šeimos rūpesčių, už auklėjimą jaunosios mūsų kar- tos, nutarė pareikšti visų skautų tėvų ir rėmėjų vardu padėką.

TĖVŲ KOMITETO SUSIRINKIME

Ivykusiame praėjusią savaitę da- lyvavo per 50 asmenų. Tėvų Ko- mitetas ir ateinančioms metams paliktas tas pats. Nutarta, kad kiekviena šeima, už besimokan- čius vaikus, kas mėnesį mokėtų po 1 dol. Negalintieji mokėti nuo mokesčio bus atleisti.

ISVYKO I KARIUOMENĖ

Spalio 2 dieną Jonas Sember- gas išvyko į U.S.A. kariuomenę.

I V. JONUSKAITĖS KONCERTĄ

biletai jau parduodami. Plačiau skaityk pranešimą 6 psl. ir raši- nį apie V. Jonuskaitę 3 psl.

KONCERTUOJA PITTSBURGHE

Čiurlionio ansamblis šį šešta- dienį koncertuoja amerikiečių visuomenei Pittsburghe.

POLITINIO KLUBO MITYNGAS

Šių metų laukričio 2 d. 11:30 val., tuoj po mišių, Amerikos Lietuvių Politinis Klubas rengia Lietuvių salėje, Superior Ave. 6835, priešrinkiminį mityngą. Lietuviškoji visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti. Įėjimas nemokamas.

I ARIZONĄ

Clevelandietis Pr. Jurkonis iš- vyko apsigyventi į Arizoną.

NAMŲ REMONTAS, DAŽYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd. (52)

JAUNIMO VAKARAS

Tradicinis jaunimo vakaras, kuriame pasirodys įvairių sričių mūsų jaunieji menininkai, įvyks lapkričio mėn. 2 d. Lietuvių sa- lėje. Rengia Lietuvių Kultūros Fondas.

TREJI METAI V. BRAZULIO STUDIJA

VI. Brazulio dramos studijai suėjo treji metai. Šeštadienį An- sel Rd. kavinės patalpose įvyko paminėjimas ir vaisės.

DAIL. P. AUGIUS IR DAIL. V. IGNATAVICIUS

Prieš savaitę Clevelande ir redakcijoje lankėsi dail. Paulius Augius, inž. J. Augustinavičiaus brolis. Beveik tuo pačiu laiku redakcija gavo paminėti dail. P. Augiaus gamintus skoningus Kalėdines sveikinimo atvirutes.

Šią savaitę redakcijoje lankė- si dail. V. Ignatavičius. Jis yra iliustravęs neseniai išleistą pa- sakų knygą "Aukso kirvis". Ža- da pastoviai apsigyventi Cleve- lande.

PITTSBURGHIEČIAI I CLEVELANDĄ

Jau ankščiau į Clevelandą persikėlė J. Virbalis, gi šiuo me- tu Karklius Alfonsas ir Sukys I. su uošviais. Artimiausiu laiku persikelia dar kelios šeimos.

I CALIFORNIJĄ

Senas Dirvos skaitytojas Juo- zas Welikis išvyko į Montebello, Calif. Ten žada prabūti visus metus.

NAUJI GIMNAZIJOS RĖMĖJAI

Nuo spalio 1 d. Čiurlionio an- samblis suorganizavo rėmėjų kuopelę remti Vasario 16 gim- nazijos vieną mokinių. Kuopelę priklauso: Kudukis P., Johanso- naitė I., Lėlys P., Nasvytis J., Verbyla J., Korsakas A., Brazai- tytė D., Malcanaitė R., Braziu- lienė N., Giedraitis V., žižniaus- kaitė M., Bielskus A., Pabrinkis S., Steponavičienė J., Braziu- vičiūtė L., Mikulskienė O., Švar- cas J., Citavičius J., Čapkevičius Ed. ir P. Blumentalienė. Pir- mieji 18 yra Čiurlionio ansam- blio nariai, du paskutiniai, Čiur- lioniečių kviečiami mielai pri-

APDRAUDOS PATARNAVIMAS

MAŠINŲ, GAISRO, GYVYBĖS Milijonai žino Farm Bureau apdraudą dėl žemų kainų. Bet ar Jūs žinojot, kad Jūsų Farm Bureau atstovas gali Jums duoti tvirtą apdraudą už nedidelę kainą.

Perkant ar pratęsiant bent kokią apdraudą Jūs visad pasitelkiet P. J. KERSIS, 13706 Benwood Ave. Tel.: SK 1-2183

FARM BUREAU INSURANCE COS.

• Farm Bureau Mutual Insurance Co.
• Farm Bureau Life Insurance Co.
• Farm Bureau Mutual Fire Insurance Co.
HOME OFFICE: COLUMBUS, OHIO

ATIDARYTA NAUJA LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai
Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

sidėjo į gimnazijos rėmėjų kuopelę. Citavičius J. ir Blumentalienė P. jau remia antrą mo- kinį.

Kita būrelį suorganizavo D. Koklytė. Į būrelį įeina: Baliūnas A., Bruožis K., Gedgaudai — Eduardas, Mindaugas ir Kęstutis, Gleveckas A., Juozapaitis A., Koklytė D., Kokliai Arturas ir Vytas, Lukoševičius S., Mariū- naitė D., Melinauskas V., Pa- žemeckas K., Peckai Šarūnas ir Zigmas, Plekaitis A., Michale- vičius R. ir Žulpaite P.

NUOSIRDĖ PADEKA

Iš gilumos širdies dėkoju vi- siems mano bičiuliams, drau- gams ir draugėms, kurie mane suramino liudėsio valandose ne- tekus mano mylimo Petro; vi- siems, kurie atsilankė į šerme- nis, sudėjo gėlių vainikus ir skaitlingai dalyvavo palydint į amžino poilsio vietą, Crown Hill kapines. Širdingai dėkoju Wil- kelis Funeral Home direktorei Aldonai Wilkelis — Wirby už malonų paskutinį patarnavimą. Ona Botyrienė

VIENKARTINĖ PROGA

Kas interesuojasi puikiaisiais amžinai nerūdijančio plieno vi- rimo įrankiais (puodais, keptu- vėmis) ir norėtų juos įsigyti — turi pirmutinę progą čia Cleve- lande juos užsisakyti už rekor- diniai žemą kainą. Pilnas kom- plektas puodų — 69 doleriai!

Nerūdijančio plieno peilių — šakučių servizas, 8 asmenims, tik 29.95 doleriai; automatiški kavininkai 13.95 dol.

Laiškus, su pageidaujamu lai- ku demonstravimui, rašyti:

Vytautas Pašakarnis,
6820 Superior Ave.,
RETA PROGA!

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistė

7106 Superior Ave.

Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvų, šeiminių, vaikų ir kitos nu- traukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų žvaigždžių fotografais, dabar CLEVELANDE.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba ra- kandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivavi- mo, ko visada reikalauja ap- draudos kompanijos pirm, ne- už išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

716 Society for Saving Bld.
Telef.: Main 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivi- nantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Parengiama vestuvėms, balliams, pobūviams. Nemokamas prista- tymas dieną ir naktį. Atđara ir trečiadieniais.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

NAUJAS KELIAS

Beveik pabaigtas Turnpike plantas per visą Ohio valstybę tuoj bus atidarytas. Šis kelias kaip ir Pensilvanijos Turnpike, lenkia visus miestus ir nesiker- ta su jokia kitu keliu, todėl juo važiuojamas yra greitas ir pigus.

Važiuojant per visą Ohio su- sitaups apie \$3.50 kiekvienai mašinai, nors įskaitoma ir \$3.00 mokeskis. Bus palengvinimas ir tiems, kurie naudoja kitus ke- lius, nes daug sunkvežimių ir autobusų naudos Turnpike, pa- likdami kitus kelius laisvus.

NAUJAS PLYTŲ BUNGALAU STILIAUS NAMAS

17515 Schenley Ave., netoli ežero. 5 kambariai, vonia, ve- randa, garažai, cemento įvažia- vimas, rusys. Namas netoli mo- kyklos, krautuvų, gero susisie- kimo. Apžiūrėti šeštadienį ir sekmadienį nuo 2-5 val. arba susitarus.

The H. A. Kangesser Co.
17801 Lake Shore Blvd.
Tel. KE 1-2831 ir FA 1-7104

PARDUODAMI NAMAI

East 92, netoli Superior, dvie- jų šeimų. 5 ir 5 kambariai. La- bai geram stovyje.

East 85 ir Superior. 6 kamba- rių, vienos šeimos, laisvas. Labai geras parkimas.

Ray Nausner
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

ISNOMUOJAMI KAMBARIAI

Du miegamieji, virtuvė ir gy- venamas. Visi su baldais. Pa- vieniams arba šeimai. Kreiptis: 8001 Whitethorn, telef. SW 1-49-0.

PARDUODAMAS NAMAS

8 kambarių, vienos šeimos. Geras rusys, garažai, Name 4 miegamieji. Kreiptis: 7006 Lawnview, telef.: HE 1-9678.

ISNOMUOJAMAS KAMBARYS

Vienam ar dviem asmenim, gali būti ir nedidelė šeima. Kreiptis: 8718 Meridian Ave. (43)

Patark kaimynui prenumeruoti DIRVĄ

PORTRETINES SVEIKINIMO ATVIRUTĖS

Būk gudrus ir nepaprastas šiais metais. Siųsk Kalėdų Portreto sveikinimą įstaty- tą į gražią Kalėdų atvirutę, su pritaikytu voku.

EAST 79th STUDIO

1197 East 79 St.
HE 1-3535 EX 1-6716

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys

virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

AMERIKOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS CLEVELANDO APYLINKĖS ORGANŲ RINKIMO TAISYKLĖS

1. Apylinkės valdyba ir kont- roles komisija pagal Laik. Ista- tų 8 str. renkama Clevelando apylinkės susirinkime, kuris įvyksta 1952 m. spalio 26 d. 11:30 val. lietuvių salėje (6835 Superior Ave.).

2. Rinkimus vykdo Rinkimų Komisija, kurią sudaro: A. Gar- gasas — pirm., S. Laniauskas — sekr. ir K. S. Karpis bei Fl. Saukevičius — nariai. Dar tris Rinkimų Komisijos narius iš- renka apylinkės susirinkimas rinkimų dieną.

3. Kandidatūs į apylinkės val- dybą ir kontroles komisiją (sky- rium) gali siūlyti kiekvienas renkamojo amžiaus (18 metų) gyvenęs lietuvis ir Clevelando lietuvių organizacijos.

Siūlymai Rinkimų Komisijai pateikiami raštu, kuriame turi būti:

a) pažymėta kandidato (ar kandidatų) pavardė, vardas, ad- resas ir duotas sutikimą liudijęs parašas;

b) nurodyta pavardė, vardas ir adresas, patvirtinti jo para- šu.

4. Kandidatams pasiūlyti ski- riamas laikas nuo spalio 23 d. iki spalio 26 d. 12 val. Šiam rei- kalui Rinkimų Komisijos nariai būdės: spalio 23-25 d. 6-8 val. po pietų lietuvių svetainėje ir rinkimų dieną nuo 10 val. lietu- vių salėje.

5. Rinkimų Komisija sudaro abėcėlinius pasiūlytų kandidatų sąrašus skyrium valdybai ir kont- roles komisijai.

6. Rinkimai vykdomi šia tvar- ka:

a) Susirinkime daroma rinkė- jų registracija: registracija la- pe pažymimas eilės numeris, rinkėjo pavardė, vardas, amžius ir adresas.

Isiregistravusiam rinkėjui iš- duodamas registracijos bilietas su eilės numeriu.

b) Rinkimams prasidėjus, Rin- kimų Komisija paskelbia kandi- datų sąrašus.

c) Rinkėjas gautose kortelėse įrašo savo pasirinktus kandi- datus į valdybą ir skyrium į kont- roles komisiją (renkamųjų narių ir kandidatų skaičių nustato su- sirinkimas).

d) Rinkėjas užpildytas balsa- vimo kortelės įmeta į balsavimo dėžę ir registracijos bilietą grą- žina Rinkimų Komisijai, kuri balsavimo faktą atžymi regis- tracijos lape.

e) Balsų padavimo laikas pa- baigia po 10 min. susirinkimo prezidiumui paskelbus rinkimų pabaigą.

f) Rinkimų Komisija balsus skaičiuoja viešai, ir tai gali ste- bėti liet. visuomenės, spaudos ir kt. atstovai.

g) Jei kortelėse įrašyta dau- liau kandidatų, negu yra susi- rinkimo nustatyta, tai Rinkimų Komisija skaičiuoja tik pirmuo- sius į nustatytą skaičių įeinan- čius. Kortelės, kuriose prirašy- ta pašalinių pastabų, laikomos negaliojančiomis.

h) Negali būti išrinkti tie įra- šyti kandidatai, kurie nebuvo pa- siūlyti Rinkimų Komisijai ir ne- paskelbti susirinkime.

7. Rinkimų Komisija surašo rinkimų protokolą, kuriame pa- žymi:

a) kiek rinkėjų įsiregistravo ir kiek balsavo;

b) kiek paduotą kortelių rin- kims į valdybą ir skyrium į kontr. komisiją;

c) kiek rasta kortelių negalio- jantių ir kodėl;

d) kiek kuris kandidatas gavo balsų;

e) kas išrinkta nariais ir kan- didatais į valdybą ir kontr. ko- misiją (skyrium).

8. Rinkimų Komisija rinkimų duomenis ne vėliau kaip per sa- vaitę paskelbia spaudoj ir proto- kolą su rinkimų medžiaga pri- stato susirinkimo prezidiumui.

9. Motyvuoti skundai dėl rin- kimų įteikiami ne vėliau kaip

per savaitę nuo rinkimų duome- nų paskelbimo susirinkimo pre- zidiumui, kurio sprendimas ga- lutinis.

10. Apylinkės valdyba pirmojo posėdžio sukviečia LOK pirmi- ninkas ne vėliau kaip per tris savaites nuo rinkimų dienos.

11. Šios taisyklės viešai vi- suomenei skelbiamos ne vėliau kaip prieš savaitę prieš rin- kimus.

Clevelandas, 1952 m. spalio 3 d.

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME GET OUR LOW RATES AND HELPFUL TERMS

The Cleveland Trust Company

THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

ISTAIGOS AUGIMAS!

Jau ilgas laikas kai lietuvių banke, dėl vietos stokos, didelė spūstis. Klijuotų patogumui banko patalpų padidi- nimo darbai pradėti ir sparčiai varomi pirmyn. Kai patalpų praplėtimo darbai bus baigti, visi kli- jentai bankinius reikalus galės atlikti labai patogiai.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vie- ta. Kiekviena knygtutė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10,000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.
6712 Superior Ave. HE 1-2198
Cleveland, Ohio

Patobulinkit SAVO NAMUS vartodami **MONCRIEF** SILDYMO ir ORO VESINIMO SISTEMĄ

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio.

P J KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreip- kitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvai- riuose apdraudose-insurance reikalose.
Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTAH 1-4515
WM. DEBBS PAINTING CO.
WM. DEBBS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wikelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wikelis - Wirby
Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—
6202 SUPERIOR AVE. HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamutojai
25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.—Telefonas: ENdicott 1-4486. Redaktorius Balyš GAIDŽIONAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

Amerikos ūkio ateitis

Infliacija ar depresija?

A. MUSTEIKIS

Gerai suorganizuota JAV sporto, geltonosios spaudos, kino filmų, radijo ir TV programa, plačių masių dėmesį atitraukia nuo politikos ir tuo būdu nuo ūkinio gyvenimo vairavimo. Prezidento rinkiminė partijų kova taip pat neišaukia plačios visuomenės dėmesio ir tuo būdu rinkimų akcijoje iki šiol nedalyvaudavo tik apie 50% turinčių teisę balsuoti. Šitas reiškinys uždeda savo antspaudą prie vairo sėdinčiai partijai ir ūkinėje srityje. Ir todėl nenustabu, jog aktyvioji amerikiečių visuomenė ūkinį gyvenimą susieja su vadovaujančios partijos prezidentu bei partija, užmiršdama save pakaltinti.

Palikdami nuosalyje partinę kovą dėl administracinių kėdžių, mėginkime pažvelgti į JAV ūkinį gyvenimą ir jo tendencijas, kur jis pagaliau pradeda slinkti, ar į stabilizaciją, ar dar labiau į infliaciją ar net į depresiją? Orientavimasis Amerikos ūkyje yra labai svarbu kiekvienam, o ypač mums lietuviams naujai bėpfradedantiems kurtis. Seniau begyvenantieji gerai atsimena būvusius 1920-1922 ir 1929-1933 metų depresijas, kada daugelis neteko namų, santaupų, prarado įvairius būsimus, o su silpnais nervais, net savo gyvybę.

Nors šiandien ir negalima visai tiksliai numatyti būsimos ūkio raidos, tačiau orientuotis galima ir budriai sekti yra būtina kiekvienam, kad neįvyktų per daug netikėtų ekonominių smūgių. Jautimas ekonominio gyvenimo pulso dažnu atveju apsaugos nuo neapgalvotų investicijų, pakrėps į taupumą, ypač sulaukus nuo liuksusinių dalykų, be kurių kiekvienas lengvai gali apsieiti.

Geriausiu ūkinio gyvenimo rodikliu yra to krašto pinigai, šiuo atveju doleris. Dabartinė jo vertė, lyginant 1939 m. vertę 100, yra lygi, vidutiniškai imant tik 53 ct. Nuo šio dolerio vertės vidurkio atskirose ūkinėse šakose yra nukrypimų į abi puses. Štai elektros srityje dolerio perkamoji galia yra pakylusi ir siekia 104 ct., lyginant su 1939 m. Gi darbininkas per tą patį laiką, t. y., per 12 metų, žymiai pabrangė. Samdant darbo jėgą, dolerio perkamoji galia lygi tik 38 ct. lygyje. Tik žemės ūkio kainos yra žymiai pakilusios. Ūkininkas, parduodamas ūkį, dolerį nuvertint iki 40 ct. Šiuo metu ekonomistai spėja, jog žemės ūkio kainos nekilsiančios, jei karas nurimtu ar naujas neužsižiebtų. Žemės ūkio kainos ypačiai pakilo Korėjos karui prasidėjus, nes kiekvienas, kuris turėjo daugiau laisvų pinigų, norėjo saugiai juos investuoti. Laikoma, jog Korėjos karas ž. ūkio kainą bus pakėlęs net 25%. Maisto produktai per 12 metų žymiai pabrangė, ir dolerio perkamoji galia susitraukė net iki 41 ct., lyginant su 1939 metais.

Žiūrėdami į dolerio dabartinę perkamoją galia, kuri nusmuko beveik iki 50% per 12 metų turėtos vertės, aiškiai matome, jog krašto ūkis slenka infliacijos keliu.

Toliau imkime vyriausybės įsiskolinimą kraštui. Šiandien kiekvienam Amerikos gyventojui

tenka krašto skolos 1700 dolerių. Tuo būdu, kiekvienas tik ką gimęs kūdikis, nors ir dar be marškinėlių, yra jau apsunkinamas 1700 dolerių skolos našta. Tautinė skola pernai siekė 255,7 bil., dabartiniu metu ji yra pašokus iki 263,1 bil. dol. Ir pagal peržiūrėtą šių metų biudžetą gale fiskalinių metų ji pasieks 267,5 bil. dolerių. Kasmet už šią skolą vyriausybė turi išmokėti apie 6 milijonus dolerių palūkanų.

New Yorko mokesčių fondo padaryti apskaičiavimai rodo, jog infliacijos kryptimi eina ne tik federalinė valdžia, bet taip pat ir paskiros valstybės (state). 1946 m. iš 48 valstybių tik viena nesubalansavo savo biudžetą, tuo tarpu 1951 fiskaliniiais metais jau 27 valstybių biudžetai buvo su deficitu, t. y., išleista daugiau negu turėta pajamų. Tai antras labai svarbus faktas, kuris rodo, jog JAV ūkis slenka pakalnė. Nuolatinis dirbantiesiems atlyginimų kėlimas, maisto produktų ir visų kitų reikmenų pabranginimas, Amerikos ūkį stumė stumia į infliaciją. Iki šiol darytos pastangos jai sulaukyti nesudarė sveiko pagrindo, bet tik prilaikė, kad ūkinis vežimas visai nenuriedėtų pakalnė.

Iš šių pastabų lyg ir lauktina didesnės infliacijos. Tačiau yra kalbų ir apie švelnesnę ar žiauresnę depresiją. Šiandien masinės bedarbės jau nėra. Kiekvienas pajėgus dirbti gauna darbo, jei tik jis jo nori. Tačiau kyla klausimas, ar tokia darbo paklausa ir toliau bus?

Yra pasisakymu, jog ji turės kristi ir tuo atveju gali prisidėti ūkinė stagnacija, kuri jau ir išaukia vadinamą depresiją. Didžiausią darbo paklausą iššaukė karo pramonė. Iki šiol gynybos reikalams vyriausybė išleido 60 bil. dol., liko išleisti 120 bil. Jei ši suma bus ir toliau naudojama ginklavimuisi, tai karo gamyba dar turės didėti iki 1953 metų vidurio ir tokiame lygyje pasilikti iki 1954 m. antros pusės. Nuo šio meto ji pradėtų kristi, bet pamažu taip, jog ji, pasiekus 20 bil. dol. metinių išlaidų, pasilikti 1955 ir net 1956 m. pirmą pusmetį. Šitokia karo gamyba yra numatyta dabartinės administracijos. Ar tokia karo pramonė pasiliks, ar ji sumažės, pareis nuo Korėjos karo, naujos vyriausybės, jei tokia būtų ir pagaliau nuo pasaulinių įvykių, kuriuos iššaukia visai kitos jėgos.

Nežiūrint proteguojamos karo gamybos, finansininkai pranašauja artėjančią depresiją. U. S. News & World Report redakcijos nariui keli bankininkai yra pareiškę, jog šitai gerai gali eiti dar kokius 6 mėnesius. Toks dirbtinis gerbuvys negalys gėribotai tęstis. Vienas jų išsireiškė, jog šis plonas ledas, ant kurio dabar čiuožiame, turės lūžti. Apskritai, keletas bankininkų yra pasisakę, jog ateinančių metų antroji pusė būsimi lūžiu į gamybos lėtėjimą ir tuo būdu į ūkinio gyvenimo standarto kritimą.

Aiškesniam supratimui apie JAV ūkį naudinga susipažinti su JAV prezidento ekonominės tarybos patarėju vieno nario — Robert C. Turner — pareiškimu apie ūkio perspektyvą, ypač depresiją. Jis pasisakė, jog siaurėjant darbu karo pramonėje, prasidėsia siaurėjimai ir kitose ūkio šakose. Tačiau vyriausybė iš anksto turėsianti imtis tokių priemonių, kurios neprileistų prie katastrofiškos ūkio būklės. Esą daug sunkiau atstatyti gerbuvį, kai jau ūkis patenka į depresijos reples.

Iš jo samprotavimų aiškėja, jog depresijos galima būti išvengti tik tuo atveju, jei vyriausybė iš anksto imtųsi atitinkamų žygių. Bet ir jis mano, jog gyvenimo lygis turės šiek tiek kristi, net ir prie vyriausybės iš anksto numatytų depresijai sulaukyti priemonių panaudojimo.

Iš ūkinės eigos ir iš žmonių ekonomistų bei bankininkų pareiškimų galime pasidaryti maždaug tokias išvadas: Toks ūkinis gerbuvys, kokį šiandien turime, turės palaipsniui eiti blogyn. Ir tas pablogėjimas, kaip finansininkai sako, pradės reikštis jau ateinančių metų antroje pusėje. Jei šis jų spėjimas iš tikrųjų pasitvirtintų, prasidės didesnė bedarbė, mažiau pajamų ir tuo būdu dabartinis gerbuvys smuks. Dėl nevisai aiškaus rytojau, reikią būti labai apdairiems. Kol kas nedaryti didesnių investicijų, t. y., nepirkti tokių turto skolon, kad vėliau, nepajėgiant išsimokėti, nereikėtų jo prarasti, kartu pražudant ir patį įnašą. Stambesnės investicijas gali pasivėlyti tik tie, kurie yra užtikrinti ilgesniam laikui darbu bei nuolatinėmis pajamomis. Tai liečia įvairius specialistus, profesionalus, bet nieku būdu ne eilinius darbininkus, kuriems darbas nėra garantuotas. Dėl numatomos ūkinės stagnacijos būtų labai sveika susilaikyti ir nuo liuksusinių pirkinių: brangių automobilių, baldų ir kitokių nebūtinai reikalingų dalykų.

Iš kitos pusės, jei spėjamos ūkinės depresijos nebūtų, bet dar labiau reikštųsi dabartinė infliacija, (o ji gali reikštis tik tada, jei Korėjos karas nestuos, arba panašūs žydiniai užsiliepsnotų kitur), tuo atveju kiekvienas įgytas skolon turas būna lengvai išperkamas, nes pinigų vertė kristų, o pajamos didėtų. Tačiau šis spekuliatyvinio pobūdžio žygis šiuo metu yra rizikingas ir todėl gali atnešti liūdny pasekmių. Sutaupyti pinigais depresijos metu gali būti lengvai realizuojamas ir į nejudomą turtą.

VILTIS

LAUKIA

JOSŲ TALKOS

ISTOKI

VILTIES

DRAUGIJA

Dviejų bažnyčių istorija

(Naujosios Parapijos bažnyčios šventinimo proga)

VYTAUTAS BRAZIULIS

Naujosios Parapijos bažnyčios statyba, kurį Clevelando lietuvių bendruomenės dėmesio centre buvo per išstius trejus metus, jau baigta ir jos iškilmingas pašventinimas — atidarymas įvyksta ateinantį sekmadienį, spalio mėn. 19 d., 11:30 valanda. Šventinimo apeigas atliks Clevelando Arkivyskupas Edward F. Hoban augštieks dvasiškiams asistuojant ir Lietuvos Vyskupui Vincentui Brizgiui bei daugeliui dvasiškių dalyvaujant.

Naujosios bažnyčios atidarymas — ne eilinis įvykis ne tik tai parapijai, bet ir visai Clevelando lietuviškajai visuomenei. Tai įrodymas, ką gali nuveikti vienas žmogus, kai jis visą savo gyvenimą, energiją ir širdį įjungia reikalui, kurį jis yra užsimojęs atlikti. Kalbama apie kun. Juozapą F. Angelaitį, Naujosios Parapijos kleboną, pagal

savo mastą bei turimus piniginius išteklius, įvykdžiusį tikrai milžinišką darbą!

Ne tik bažnyčia, bet ir kiekvienas visuomeniško pobūdžio statytas svetimas krašte savo tautiečių centais, turi savitą praeitį, pasakytume ir savitą įdomią istoriją...

Ir Naujoji Parapija su savo dvejomis bažnyčiomis turi įdomią istoriją, galbūt net įdomesnę už kitų bažnyčių istorijas... Šios parapijos "istorija" siekia ne taip tolimus laikus: ji įkurta 1929 m. kun. A. Karužiškio pastangomis. — "Pradžioje nebuvo nieko..." — taip galima apibūdinti Naujosios Parapijos pradžią. Nebuvo bažnyčios pamaldoms, nebuvo net vargingos pastogės klebonui. Pamaldos laikyta dviejuose išnomuotuose telauose. Pagaliau, rižtasi pirkti namą bei nemažą žemės sklypą prie Neff Road, tada dar retai žmonių apgyventam miškingam rajone. Su namais, kuriuose buvo įrengta kukli bažnytelė, atsirado \$60.000 skola, tokiai mažai parapijai sunkiai pakeliama. Atėję sunkieji ekonominės krizės metai parapijai išėjo į naują — bankrutavus bankui, kuriam buvo įsiskolinusi parapija, skola sumažėjo iki \$25.000. Bet ir tokia skola skurdžiai parapijai buvo sunkiai pakeliama našta. Tačiau nenusiminta. Parapijos kūrėją pakeitė kun. D. Alinskas, o dar po kiek laiko į parapiją atėjo kun. J. F. Angelaitis, iš

pradžių administratorium, vėliau paskirtas šios parapijos klebonu. Tai buvo 1939 m. liepos mėn.

Kun. J. F. Angelaitis, kilęs iš tėvų, Pensilvanijos anglekasių, kunigų seminariją baigęs Clevelande ir į kunigus įšventintas 1934 m. gegužės mėn., iš prigimties ramus ir kuklus, — visą jaunulišką energiją pradėjo tvarkyti jam patikėtos parapijos reikalais. Pamažu sutirpo skola, bet jos vieton iškilo naujas didelis rūpestis — reikėjo ryžtis statyti naują bažnyčią. Šitas reikalas iškilo netikėtai. Grėbė pavojus netekti namo, kuris buvo dideliu vargu įgytas ir po kurio stogu radosi kukli bažnytelė; kaip netinkamas šiai paskirčiai galėjo būti parduotas ir nugriautas...

Tada prasidėjo lėšų telkimas naujai bažnyčiai statyti. Jos buvo telkiamos tarp savos bažnytėlės sienų rinkliavoms. Į naujos bažnyčios statybos fondą dėjo visas savo įplaukas ir patsai klebonas. Jis sugalvojo dar vieną, gana savotišką, lėšų telkimo būdą: rinko iš savo parapijiečių senus laikraščius, skudurus ir gelžgalius, juos krovė į priekabą ir prisikabinęs prie savo mašinos vežė į tokių "gerbių" surinkimo punktus, o už tuos daiktus gaunamus centus dėjo į statybos fondą! Kai fonde buvo jau apie \$24.000, tada jau eita prie bažnyčios statybos darbų. 1950 m. lapkričio mėn. 1 d. buvo iškastas pirmas kasnavas.

Zinantieji teigia, kad J.A.V. mūsų tautiečiai, savo praktui-

tais centais esą pastatę 300 bažnyčių. Iš jų 299 bažnyčias pastatė svetimieji meisteriai, o paskutinę, 300-ją pastatė savo rankomis patys lietuviai!... Ir šita garbė, kaip tik atiteko "jaunaisiems imigrantams" — tremtiniais: Architektui Prof. Dr. Stasiui Kudokui, paruošusiam naujosios bažnyčios projektą; Dipl. Inž. Juozui Augustui, vykdžiusiam statybos darbus ir dailininkui Kazimierui Varneliui, paruošusiam bei vykdžiusiam bažnyčios vidaus įrengimo bei dekoravimo dailės darbus. Ap link šią gražią "trejukę" būrėsi dar ir kiti šio kūrinio statytojai: skulptorius Vytautas Raulinaitis, lietuviškieji "staliai", marmoro montuotojai bei kitokie darbininkai...

Ir taip, kun. J. F. Angelaičio valia ir pastangomis, parapijiečių duosiomis aukomis apjungus lietuvių išmintį, kūrybinius sugebėjimus bei darbščias rankas, išaugo gražus ir meniškai didingas architektūros kūrinys, Nepalaujancios Pagalbos Panėlės šventčiausios Naujoji Bažnyčia! Klebonas bažnyčios statybą pradėjo su \$24.000 kapitalu ir su vargonais kainuosiančią virš \$400.000, šitą didelį darbą numato baigti tik su \$35.000 skola!

Kaip pavyko sukelti tokį stambų kapitalą parapijai, kuri priskaičiuoja vos 400 šeimų parapijiečių, tai šio kūrinio kūrėjo, kun. J. F. Angelaičio paslaptis!...

DIRVĄ UZSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo

laukti nei metų, nei mėnesio

pabaigos!

Nėra nieko geriau
kaip duoti žmonėms
ko jie nori

Ir dabar — Atsigaivinimas naudojant
puikaus skonio
ledo-šaltumo Coca-Cola (PLOJIMAS)

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY
CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY

"Coke" is a registered trademark.
© 1952, THE COCA-COLA COMPANY